

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Ju-
govine in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 60—
za en mesec 20—
Za izposojnino celoletno K 40—

== Sobotna izdaja: ==
Za celo leto K 40—
za izposojnino 55—

SLOVENE

== Inzerati: ==
Enostolna petstvarica (50 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 8—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/9 mm K 12.
Izboja vsak dan izven
ponedeljka in dneva po praz-
nika ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopis se ne vrača; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7583.

Dr. Hainischeva de- monstracija.

Nemška Avstrija igra dobro premi-
šljeno igro. Avstrijska vlada moleduje ne-
prestanu pri ententi za pomoč. Svojo fi-
nančno politiko pa ureja tako, da bode ne-
kega dne zaklicala ententi: »Ne moremo
več, priključitev Nemške Avstrije k Nem-
čiji je za Avstrijo edini izhod.« Navidezno
neodgovorni činitelji pa sistematično pri-
pravljajo ljudstvo na zedinjenje Avstrije z
Nemčijo. Da se ta misel, ki je imela sprva
tudi precej nasprotnikov, okrepi in v na-
rodu vzplamti neugasljiva baklja hrepene-
nja po zedinjenju, prirejajo posamezne de-
žele Nemške Avstrije ljudsko glasovanje za
priključitev.

Tirolska in Solnograška sta že glasov-
vali in dne 3. julija pride na vrsto Šta-
jerska.

Ententa, Jugoslavija in Češkoslovaška
so se zganile in Avstriji zagrožile z za-
sedbo, ako se to ljudsko glasovanje nade-
luje. Ministrski predsednik Pašić je na-
pravil celo korak dalje, ki ga je vse prebi-
valstvo Jugoslavije z največjo simpatijo po-
zdravilo.

Zahteval je, da se brez ozira na giba-
nje za priključitev Avstrije, vse koroško
ozemlje na desnem bregu Drave, ki tvori
z našo državo narodno in zemljepisno ce-
loto, prikljopi h kraljevini SHS.

Avstrijska vlada tudi to pot ni v za-
dregi in se sklicuje na St. germainsko mi-
rovno pogodbo. Napram ententi pa po-
udarja, da se ljudska glasovanja v Avstriji
vršijo proti njeni volji in je v dokaz narod-
nega protesta podala celo svojo demisijo.
Znano pa je, da avstrijska vlada z veliko
simpatijo spremlja gibanje za priključitev
in so njene izjave samo pesek v oči. De-
želni glavar tirolski Schraffl je sam izjavil
pred glasovanjem na Tirolskem, da zvezna
vlada na Dunaju ni prepovedala glasova-
nja in zvezni kancelar dr. Mayr je deputa-
ciji dunajskih demonstrantov za priključit-
ev Avstrije k Nemčiji dne 17. aprila t. l.
izjavil, da samo trenotno ni za priklju-
čitev.

Napram noti naše vlade pri konferenci
veleposlanikov v Parizu glede slovenskega
ozemlja južno od Drave na Koroškem je
zvezni predsednik dr. Hainisch demonstri-
ral s svojim obiskom v Celovcu. V sprem-
stvu zveznega kancelarja dr. Mayrja se je
brez vsakega drugega povoda peljal v Ce-
lovec, kjer so ga dne 30. maja t. l. zastop-
niki koroške deželne vlade in nemških
strank slovesno sprejeli.

Dr. Hainisch je izjavil povodom za-
hvale za sprejem, da se vsak Avstrijec s
ponosom spominja na dan 10. oktobra, ki
je dal koroški deželi končnoveljavno na-
ravno mejo na njenem jugu. Zagotavljal je,
da bode centralna vlada posvetila Koro-
ški prav posebno skrb in da bode priprav-
ljena pomagati ji v vsakem oziru. Po me-
todi stare avstrijske lažnive politike je za-
gotavljal slovenskim državljanom Koroške
v mirovni pogodbi zajamčeno manjšinsko
varstvo, da se doseže med obema narodo-
ma v deželi popolna harmonija »kakor je
vladala stoletja«.

Avstrijski zvezni predsednik drugega
posla na Koroškem ni imel.

Avstrijska vlada brije iz entente in na-
še države norce in se na tihem pripravlja
na tisti trenutek, ko se Nemčija dovolj
okrepi in postavi prusko vojaštvo in nem-
ške topove vrh Karavank, predno se Av-
strija uradno izreče za priključitev k
Nemčiji.

Za poznavalca avstrijskih in nemških
razmer je popolnoma jasno, da se bode ze-
dinjenje Avstrije z Nemčijo čisto gotovo iz-
vršilo. To je samo vprašanje časa. Ententa
in njene zaveznice se bridko motijo, ako
mislijo, da bodo mogle to ujediničenje za
večne čase preprečiti. Priznati pa moramo
tudi, da ima Avstrija naravno pravo, da se
združi z Nemčijo, in čimprej se to zgodi,
tem bolje. Dokler imajo entente in zvezne
države še polno moč nad Nemčijo, se pri-
ključitev Avstrije k Nemčiji uredi s ka-
mejnimi korekturami, kakor so v in-
entente in njenih zveznih držav.

Golim grožnjam entente, Jugoslavije
in Češkoslovaške, ki jim ne sledi zagro-
ženo dejanje in ki priključitev Avstrije sa-
mo zavlačujejo na ugodnejši trenutek, se

avstrijska vlada samo smeje, kakor doka-
zuje demonstrativni obisk avstrijskega
zveznega predsednika dr. Hainische in
zveznega kancelarja dr. Mayrja v Celovcu.

„Kupili ste ustavo!“

Jugoslovanski klub iz solidarnosti z Baričem zapusti dvorano.

Belgrad, 3. maja. (Izv.) Po otvoritvi
današnje seje konstituantne je ponovno pri-
šlo do burnih spopadov, ker je tajnik kon-
stituantne stavil v zapisnik, da je bil poslanc
Barič izključen radi neparlamentarne-
ga obnašanja. To pa ni resnica. Posl. Barič
je bil izključen, ker je proti Pašiću izrekel
besede: »Kupili ste ustavo!« Predsednik
Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec
je stavil na predsednika konstituantne dr.
Ribarja vprašanje, kako je mogoče, da je
bil posl. Barič izključen od treh sej radi
besedi: »Kupili ste ustavo!« Te besede je
opozicija rabila že šestkrat ne da bi bil
kdo zato kaznovan. Sploh pa je dr. Ribar

kršil poslovnik, ki določa, da bi moral
pred izključitvijo dati posl. Bariču besedo,
da se zagovarja. Tega dr. Ribar ni storil,
ampak poslancu Bariču kar enostavno iz-
ključil. Zato zahteva, da predsednik pre-
kliče izključitev. Dr. Ribar je bil v veliki
zadregi in se je z raznimi frazami opravi-
čeval. Izključitve ni hotel preklicati. Dr.
Korošec je nato izjavil, da je ves Jugoslo-
vanski klub solidaren s poslancem Bari-
čem in da se zato ne bo udeleževal sej
konstituantne, dokler traja Baričeva izklju-
čitev. Nato je Jugoslovanski klub korpo-
rativno zapustil dvorano konstituantne.

Oddelek 4. sprejet brez razprave.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Ko je Jugoslo-
vanski klub demonstrativno zapustil sejo
konstituantne, se je prešlo na dnevni red.
Vlada je na furtimaški način odredila, naj
se takoj glasuje o četrtem oddelku ustave,
ki obsega določbe o državni in upravni
oblasti. Dr. Ribar je dal nato ta oddelek
na glasovanje in je bil sprejet. Nato se je
pričela debata o petem oddelku ustave, ki
govori o kralju in njegovih pravicah. Go-
vorili so: Milorad Vujić (rad.), ki je za-
hteval, naj se izpusti člen 56., ki govori o
nasledstvu prestola, ker je pomanjkljivo
stiliziran. Čeda Kostić je zahteval izpopol-
nitev člena 49., ki govori o potrjevanju za-

konov po kralju in določa, da bi vrhov-
nega poveljnika vojske, posl. Sečurov spre-
membo člena 59., ki govori o zastopstvu
kralja, Jovan Magolčević p. aspremembo
člena 50., ki obsega določbe o kraljevem
pravi amnestije za politične in vojne kriv-
ce. Minister dr. Trifković je predlagal, naj
se člena 50 in 56 vrne ustavnemu odbo-
ru. Govoril je še Momčilo Ivanić, ki je de-
jal, da se je dvodomnemu sistemu posvetilo
premalo pozornosti. — Nato je bila seja
ob 1. uri popoldne zaključena. — Popol-
dne je imel sejo ustavni odbor, ki je raz-
pravljal o členih 50 in 56.

Demisija za demisijo.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Minister za
agrarno reformo Uzunović je včeraj podal

svojo demisijo, ker muslimanski klub ne
zaupa njegovemu delu.

Spor med radikalci traja dalje.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Na današnji
seji radikalnega kluba je ponovno prišlo
do ostrih spopadov. Dr. Srškić in bosan-
ski radikalci še niso izstopili iz radikalne-

ga kluba, kakor se je poročalo, marveč
vodijo v klubu opozicijo proti Pašiću. Da
bi jih iz kluba izključili, ni verjetno, ker bi
potem klub prišel v težak položaj.

Izstop treh poslancev iz demokratskega kluba.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Dr. Slavko
Sečurov, dr. Žarko Jakšić in Milutin Jak-
šić — poslanci iz Vojvodine — so izstopili

iz demokratskega kluba, ker ne soglašajo
z vladno stilizacijo 3. oddelka ustave gle-
de na agrarno reformo.

Razprava proti morilcu Talaad paše.

Razkritja o pobojih Armencev.

LDU Berlin, 2. junija. (DunKU) Pri
deželnem sodišču se je danes ob velikem
navalu občinstva pričela obravnava proti
morilcu bivšega turškega velikega vezirja
Talaad paše, 24 letnemu armenskemu dr-
žavljanu Teilirianu. Obtoženec je izpovedal,
da so se vršili pokolji, pri katerih so
postali žrtve tudi njegovi starejši bratje in
sestre. Njegovemu mlajšemu bratu so s se-
kro preklali lobanjo, on sam pa se je po
udarcu na glavo nezavesten zgrudil na tla.
Ta pokol je povzročil Talaad paša. Obto-
ženec opisuje svoje dejanje in izjavi, da ni
kriv. Dva tedna, preden je izvršil svoj
čin, se mu je vedno zopet zbujała vztrajna
pokolj v spominu. Videl je svojega umor-
jenega brata in posiljene sestre pred sabo
in naпослед, ko mu je njegova mati očitala
ravnodušnost, je sklenil, umoriti Talaad
pašo.

LDU Berlin, 3. junija. (DunKU) V
procesu proti morilcu velikega vezirja Ta-
laad paše so bili profesor dr. Lepsius, ge-
neral Liman v. Sanders in angleški škof
včeraj zaslišani kot izvedenci. Po njihovih

izjavah je bilo v Turčiji 1,850.000 Armen-
cev. Vlada je ukazala, naj se Armenci de-
portirajo na severni rob Mezopotamije. Od
teh izgnanih Armencev je komaj 10 odstot-
kov prišlo na svoje mesto; ostali, moški,
ženske in otroci, so medpotoma umrli vsled
lakote, bolezni ali pa nasilja. Armence so
na vse mogoče načine sistematično ubijali.
Kadar so bila vsled novega prihoda teh
reževev koncentracijska taborišča prena-
polnjena, so te ljudi odvedli v puščavo in
jih kratkoma zaklali. Popolnoma javno
so merodajni krogi priznavali svojo name-
ro, da hočejo iztrebiti ves narod. Le na
najbrutalnejši način je bilo mogoče en
milijon ljudi uničiti v tako kratkem času.
To naglašata tudi poročila nemškega posla-
nika v Carigradu. Pri pogromih zoper Ar-
mence ni šlo za spontano gibanje, ampak
za upravne metode, ker so se mladoturki
bali, da bi armensko vprašanje utesnilo
dovesti do razdelitve Turčije. Talaad paša
se je kot najvplivnejša oseba mladotur-
škega odbora odločno zavzel za izvedbo
teh ukrepov vlade.

Pogajanja med Čehi in Madžari.

Praga, 3. junija. (Izvirno) Danes so
dopotovali v Prago delegati madžarske vla-
de, da se udeležijo pogajanj med Madžarsko
in Češkoslovaško. Delegacija je razdeljena
na dva dela in sicer za pravno-politična in

trgovska vprašanja. V Pragi prično te dni
pogajanja pravno-politične vsebine. Na njih
se bodo reševala vprašanja glede šolstva,
cerkve, narodnih manjšin itd. v istem smi-
slu kot so se vršila preteklega leta med
Avstrijo in Madžarsko. Trgovska pogajanja
pa se bodo vršila v Budimpešti, kamor od-
potujejo češki zastopniki te dni.

Stud. med. V. Sporn (Ljubljana):

Vprašanje medicinske fakultete.

Prišlo je do tega, da se vsi poklicani
in nepoklicani elementi trudijo dokazati,
da je medicinska fakulteta v Ljubljani ne-
potrebna in nemogoča. Značilno za naše
razmere je, da vsi ti napadi temelje na
idealnem navdušenju za Jugoslavijo.

V »Slov. Narodu« se zaganja tak Ju-
goslovan, dr. K. Lušicky iz Zagreba, v
Ljubljansko medicinsko fakulteto in pravi
uvodoma prav previdno: »Ker nas je po
prevratu mislilo v resnici jugoslovansko,
nismo nikdar zahtevali ustanovitve kar
treh popolnih univerz v treh jugoslovans-
kih centrih. Mislili smo manj plemen-
ski...« itd. Očividno so te besede name-
njene za gotova ušesa. Da pa ne bodo v
Belgradu mislili, da je zahteva po popolni
medicinski fakulteti v Ljubljani le kaprica
nekaterih prenapetih avanturistov, ki »so
modificirali po prvem navdušenju svoje
mnenje, oziroma, ki so bili sploh drugega
mnenja,« moram pibiti, da nas je tudi
precej takih, ki nismo šele po prevratu
mislili jugoslovansko, ampak ki smo že
pred prevratom kot dobrovoljci zastavljali
svojo glavo v boju za Jugoslavijo. In mi
smo v tem oziru popolnoma drugačnega
mnenja.

G. dr. Lušicky nas je obsodil z de-
spotsko gesto: »Dočim sta Zagreb in Bel-
grad, kar se tiče medicinske fakultete
zidala z delnim načrtom (!), si je Ljub-
ljana zamislila zelo optimistično in skoro
naivno medicinsko fakulteto. V tem je po-
kazala, da je slab arhitekt.« In vendar je
ta slab arhitekt zgradil — človek bi skoro
pozabil, da je v Jugoslaviji — brez načr-
tov, brez komisij in brez mastnih dnev-
nic štiri semestre in če bi ta slab arhitekt
našel na merodajnih mestih več umevanja
in manj načrtov, bi imeli letos fiziološki
institut mnogo bolj urejen, imeli bi tudi
peti semester.

Nas, ki smo od začetka rastle z do-
mačo fakulteto in okušali njene dobrote,
prav malo mičejo druge univerze z vsemi
komfortno opremljenimi inštituti. Videli
smo, kako je letelo poleno in kamenje od
vseh strani na medicinsko fakulteto, videli
smo boj, ki so ga bili naši gg. profesorji
za njen obstoj, nam pri vseh težavah
ustvarili inštitute, nam omogočili študij ta-
ko, da nas zavidajo tovariši na drugih uni-
verzah, kjer morajo na mesece čakati na
anatomske preparate in so pri tem še od-
visni od milosti sekcijških slug.

Ce hoče narod dobrih zdravnikov,
mora omogočiti študij mnogim, tudi revnim
dijakom. Kaj mi pomagajo krasni inštituti,
izborni profesorji, če imam prazen želodec
in strgane čevlje. Sv. Duh v Zagrebu
je kasarna, daleč od mesta in mi prav nič
ne zavidamo tovarišev, ki so primorani
stanovati tam.

Neumestno se mi zdi, razpravljati o
tem, ali se bo mogla razviti znanstvena
literatura. Če se ne bo izplačalo tiskati,
bomo pa litografirali, kar že delamo. Prav
tako je škoda zgubljati besedi o znanstve-
nem jeziku, saj se je to vprašanje že
lansko leto temeljito pretreslo.

Druga činjenica, ki jo navaja g. dr.
Lušicky, je, ali bo inteligentni slovenski
oče zadovoljen samo z izobrazbo, ki bi jo
njegov sin srebal vse od ljudske šole pa
do doktorata v Ljubljani? Mislim, da bo naš
inteligentni, pa tudi neinteligentni oče
vprašal prej svojega sina, kako je izobra-
žen, ne pa, kje se je izobraževal? Vpra-
šam pa z isto pravico, ali se bo hrvaški in
srbski oče zadovoljil z domačo izobrazbo v
Zagrebu, oziroma v Belgradu?

Res je, da se bodo mnogi medicinci
podali preko mej Slovenije, mnogi izmed
njih ne le prisiljeni vsled razmer, kakor
misli g. dr. Lušicky, ampak iz idealizma.
Zares, po vseh bridkih razočaranjih v naši
novi državi sem toliko naiven, da mislim,
da bomo storili največ za Jugoslavijo, če
se podamo med južne brate s temeljito
strokovno izobrazbo in s precejšnjo culico
idealizma. Prepričan pa sem, da so tla za
to zdaj tako redko cvetko, v Ljubljani še
vse bolj ugodnejša kot v Zagrebu ali v

Belgradu. Sicer pa bodo ti tovariši kaj kmalu spoznali to, kar sem spoznal pred dvema leti sam v Makedoniji: da je tam naš narod molzna krava različnih turških, armenskih, grških in tudi nekaterih »jugoslovanskih« — krščanskih in judovskih — zdravnikov, ki hodijo med njega s široko malho in doktorati, pridobljenimi na čudovite načine. Ti gospodje navdušeno prodajajo svojo znanost in praške edino le za rumene turške zlate.

Če imamo te razmere pred očmi, ne bomo ozkosrčni in se ne bomo bali hiperprodukcije. Prostrana je Jugoslavija, mnogo časa bo preteklo, preden bomo imeli dovolj dobrih zdravnikov. Taki pa se izkristalizirajo le v pošteni konkurenci. Zato skušajmo pritegniti kar največ mladine k temu študiju in omogočimo ji študij. Boj za obstanek bo neusmiljeno pometel z vsemi neresnimi in nesposobnimi, narod pa bo imel dobre in temeljito izobražene zdravnike.

Zato je v interesu našega jugoslovanskega naroda, še posebno Slovenije, da ne ostanemo v Ljubljani samo pri 4 semestrih, ampak da zahtevamo kar najodločnejše tudi klinične semestre! Nihče ne bo tajil, kdor pozna razmere v Jugoslaviji, da je Slovenija diferencirana od ostalih pokrajin države. Ljubljana je po svoji legi kulturno središče Slovenije in postati mora tudi v zdravstvenem oziru nekaj centra. Da deželna bolnica ne odgovarja vsem potrebam, je znana stvar. Treba jo bo razširiti, treba ji bo postaviti res znanstveni temelj. To pa bo popolna medicinska fakulteta, kjer bo omogočen znanstvenikom miren razvoj, dijaštvu pa resen študij. Popolna medicinska fakulteta bo žarišče naše znanosti, na katero se bodo obračali tudi praktični, podeželski zdravniki, ki bodo hoteli ostati po svojih študijah na znanstvenem nivoju. To bi bila povsem drugačna zveza med znanostjo in prakso, kakor če si naročim kot zdravnik »Medizinische Wochenschrift« zato, da se mi nerazrezani letniki praše kje v čakalnici.

V drugem članku g. dr. Lušicky z uprav židovsko vsiljivostjo priporoča zagrebško med. fakulteto. Naštevava spretno vse mogoče inštitute in laboratorije, ki so jih dogradili v zadnjem času, pozablja pa pri tem, da je imela zagrebška fakulteta primeren kredit, dočim se je postopalo z našo fakulteto kot s pastorko. Dobro se še spominjamo, kake boje smo imeli lanske leto in s kakšnimi težavami smo spravili pod streho bomo poslopje na Zaloški cesti. Mi od srca privoščimo bratom Hrvatim njihovo medicinsko fakulteto z vsemi krasnimi inštituti, zahtevamo pa, da se da tudi nam možnost razvoja. Dijaštvo pa se ne bo dalo na povelje dirigirati v druga univerzitetna mesta. Skušaj naj se vabiti v Zagreb in Belgrad z dobrim slovesom, izbornimi močmi in ugodnimi življenjskimi razmerami, kakor naj skuša naša fakulteta pritegniti nase južne brate. Seveda, če ji bodo gotovi krogi odjedali na eni strani učne moči in ji postavljali grmeče zapreke, na drugi pa hinavsko in skeptično zmigavali z ramami, ji to ne bo mogoče.

Namigavanje o »Schmackerl« univerzi je povsem neutemeljeno in grdo. Kdor je samo slišal o organizaciji malih univerz po svetu in njihovih znanstvenih uspehih, gre z nasmehom mimo univerzitetnih kasarn, kot jih zagovarja g. dr. Lušicky.

Napisal sem to tako, kot mi je velel razum in srce. Temeljitejši mu bodo odgovorili drugi. Opozarjam pa te gospode Jugoslovane, ki iz neorientiranosti, ali iz posebnih motivov hočejo preprečiti našo fakulteto, naj bodo v svojem jugoslovanstvu umerjenejši, ker si s svojim nerazumevanjem ne bodo stekli za naš jugoslovanski narod prav nobenih zaslug.

Šolsko uprašanje.

(Govor poslanca dr. Hohnjeca v konstituenti dne 23. maja 1921.)

Šola mora dajati mladini dvoje: vzgojo in pouk. Prvo je vzgoja. Njen namen je, človeka pripraviti k temu, da je njegova volja nagnjena k izvrševanju dolžnosti, da je močna dovolj, da more z vso energijo stremiti za večnim ciljem, pa tudi zadostiti svoji zemeljski življenjski nalogi v vztrajnem in radovalnem izpolnjevanju stanovskih dolžnosti, v skrbi za lastni blagor in za blagor bližnjikov.

K vzgoji spada bistveno poduk, ki je sestavni del in sredstvo vzgoje. Vzgoja je predvsem dolžnost staršev, ki so prvi in neposredni vzgojitelji svojih otrok. In ker imajo dolžnost vzgoje, imajo tudi pravico nanjo. To tudi poudarjajo moderni ustavni načrti, oziroma moderne ustave sedanjega časa. N. pr. ustava nemške države z dne 11. avgusta 1919 določa v členu 120: Vzgoja naraščaja k telesni, duševni in družabni kreposti je najvišja dolžnost in naravno pravo staršev, nad kojega udejstvovanjem čuva državna skupnost. Kdor zanika to pravo roditeljev na neposredno in direktno vzgojo otrok, ta ruši familio kot organizem, ki je ločen od države, ki ima svoj lastni samostojni delokrog, in postavlja državo na mesto familije. Familija kot od prirode postavljena vzgojiteljica je podlaga državi, je bila pred državo.

Ker starši nimajo vedno ne časa ne vselej dovolj sposobnosti za poduk in vzgojo otrok, morajo mesto njih in zanje kot učitelj in vzgojitelj nastopiti namestniki. Ako se to namestništvo organizira tako, da skupina familij poveri učno in vzgojno nalogo učitelju, ki otroke v določenem času med dnevom zbira okoli sebe, nastane šola.

Šola torej napram familiji ne zavzema suverena stališča, šola ni nadrejena ustanova domači hiši, ampak je samo namestnica familije, ona je pomožni zavod za familio, cerkev in državo.

Cerkev je najvišja od stvarnika postavljena vzgojiteljica ne samo dece, ampak vseh ljudi. Zato mora tudi šola, če hoče doseči svoj namen, harmonično delovati s cerkvijo in se prilagoditi njenemu vzgojnemu organizmu. Nekdaj je bila šola izključno ustanova cerkve. Od reformacije pa se je vedno bolj širila laiciacija pouka in sicer najprej na visokih, potem srednjih in nazadnje tudi na ljudskih šolah. Po nekaterih državah prevladuje to stremjenje, da bi se iz osnovne šole napravila zgolj državna ustanova.

Rade volje priznamo, da ima država velike interese na šoli. Državi mora biti do tega, da njeni člani znajo čitati, pisati, računati ter da sploh razpolagajo z gotovo mero znanja. Dandanašnji, ko so vsi moški državljani poklicani k sodelovanju v politiki, pri zakonodaji in upravi, ko gospodarsko delo zahteva več splošnega in

strokovnega znanja, ko brez primerne znanja ne more izhajati ne kmet, ne rokodelc, ne delavec, je jasno, da ima država pravico od šole zahtevati, da poduk uredi tako, da zadosti potrebam moderne meščanskega, gospodarskega in državnega življenja. Toda iz tega deducirati izključno pravico na šolski monopol, ni dopustno.

Ako država vpeljuje obveznost osnovnega poduka, kakor to določa ustavni načrt, da je »osnovna nastava opšta in obavezna«, je to razločljivo in proti temu ne more nikdo imeti ničesar. Saj tudi najmodernejši šolski zakon, namreč belgijski iz leta 1914. določa v 1. členu: »Družinski očetje so obvezani, da svojim otrokom primeren osnovni poduk dajo podeliti ali pa sami podelijo.«

Toda treba je dobro pomniti, da belgijski šolski zakon v navedenem členu iz obveznosti primerne šolskega poduka ne deducira obveznosti državnih šol, kakor se k temu nagiba ustavni načrt z določbo: »Osnovna je nastava državna.«

Državni šolski monopol se protivi prirodnemu pravu, ker država po svoji naravi ni splošni vzgojitelj in vsesplošni učitelj. Državni šolski monopol v ožjem pomenu besede je tam, kjer država izključuje vsako privatno delo iz področja šol in hoče država sama ustanavljati šole ter jih voditi po svojih uradnikih. Državni monopol v širšem pomenu pa obstoja tam, kjer so sicer dopuščene tudi privatne šole, toda so omejene po zakonu, tako da smejo eksistirati edino pod nekako toleranco države in njenim neposrednim vodstvom.

Šolski monopol države je napad na vzgojno pravo staršev in obenem omejevanje poučevalne in učne svobode. Ljudje se nikakor ne morejo sprijazniti z državnimi monopoli, ki jih silijo, da morajo gotove stvari kupovati za gotove cene pri državi. Kako se pa morejo ljudje pri nas, zlasti pa oni, ki so glasniki svobode, boritelji za svobodo, sprijazniti s tem, da bo država z monopolizacijo šol prisilila državljane, da si morajo od države dati predpisati količino in kakovost duševne hrane in sploh vso narodovo vzgojo! Čisto nepojmljivo je, kako se more dandanašnji, ko se tako proslavlja navdušenje za svobodo in samoodločbo in ko se svobodna konkurenca proslavlja kot najmočnejši nagib vsakega resničnega napredka, na duševnem polju in v šolstvu izključevati svobodna konkurenca ter se vse šolstvo staviti pod varuštvo državnih oblastí!

Šolski monopol ne eksistira v tistih državah, kjer je država v resnici napredna in kulturna. Tam ni mesta za izključni šolski monopol. Tako ga n. pr. ni v Zedinjenih državah Severne Amerike, kjer so poleg brezkonfesionalnih državnih šol tudi župnijske konfesionalne šole. Takega monopola ni v Angliji, kjer do polovice preteklega stoletja sploh ni bilo drugih osnovnih šol nego konfesionalne, kjer zdaj država osnovne šole gradi samo tam, kjer ni konfesionalnih šol, kjer katoliška deca skoro brez izjeme obiskuje samo cerkvene šole, in kjer so z zakonom iz leta 1902. vse šole, državne in konfesionalne, podrejene nadzorstvu ne ministrstva prosvete, marveč avtonomnega pokrajinskega sveta.

In, gospodje, Anglija se je kljub temu separatizmu pokazala za časa svetovne

vojne kot močna država in je ostala najmočnejša zmagovalka kljub navedenemu separatizmu.

Takega šolskega zakona ni najti v Belgiji, ga ni najti v Nizozemski, kjer se privatne šole ne samo tolerirajo, ampak so enakovredne državnim šolam in prejemajo od države tudi velike podpore.

Trdno sem prepričan, da mora tudi pri nas priti do tega, da bo tudi pri nas prišla do veljave na polju naše ljudske izobrazbe konkurenca, da bodo poleg državnih šol tudi privatne šole, in da jih država ne bo samo tolerirala, ampak jih tudi podpirala, kakor jih podpirajo druge kulturne države.

Država ima lahko nadzorstvo nad tem, da se vrši vzgoja v narodnem in državnem zmislu. To je njena pravica in se mora zagaranirati. Nikdar pa ne bomo pristali na to, da bi se izključile privatne šole, in ne bomo dovolili, da bi se z naredbami kratile našemu narodu te njegove pravice. Če mislite državno edinstvo ohraniti z uniformiranjem, če hočete vse utakniti v uniforme in pod šajkače, to ne bo dolgo držalo. Če ne bo svobode, prostosti, ne bo zadovoljnosti, ne bo pravega reda.

Nadučitelj B.:

Centralistični šolski terorist.

Na binkoštni torek 17. maja 1921 je poročal poverjenik g. Luka Jelenec v seji širjega sosveta Unije Jugoslovanskega Učitelstva. »Učiteljski Tovariši« prinaša ta referat načelnika pokrajinske »stanovske« učiteljske organizacije na uvodnem mestu.

Gosp. Jelenec opisuje najprej potek boja za okrajne šolske nadzornike. Močno je zadovoljen z novimi, od Pribičevića imenovanimi gospodi, le trije mu niso všeči. O bivšem predsedniku višjega šolskega sveta pravi Lukec, da je bil »dvorezen nož, samovoljen in neodkrit v svojem uradovanju.« Neljube mu ljudi, da je metal iz sobe itd. Gosp. poverjenik hvali nato nov višji šolski svet, v katerem ima On »sedaj na vse strani zanesljivo večino« in povzdiguje v oblake sedanjega predsednika viš. šol. sveta, ki po Jelenčevih mislih in načrtih »mirno, previdno in pravično vodi šolstvo v Sloveniji«.

Nadalje pa priznava voditelj svobodnemiselnega učitelstva, da ni mogel priobriti dnevnic zakonskim dvojicam in dostojnih plač meščanskemu učitelstvu. — Predsednik glavnega odbora UJU je moral odstopiti, z njim je odšel tudi glavni blagajnik. — Učitelj Stanojevič je sestavil po naročilu ministra Pribičevića načrt šolskega zakona po centralističnem vzorcu. Dasi ta načrt naše šolstvo popolnoma birokratizira in jemlje ljudstvu čisto vsak vpliv na polju ljudskošolske izobrazbe, g. Jelenec z njim še ni zadovoljen in mu je še premalo centralističen, češ Stanojevičev načrt »vsebuje določbe, ki bi potisnile naše šolstvo za 50 let nazaj«.

Vse to pa ni tako zanimivo in značilno, kakor sledeča izjava g. Jelenca, ki se more smatrati za oficijozno izjavo UJU. Dejal je doslovno:

»O Slomškovi zvezi govorim danes zadnji pot. Naše stališče napram njej je danes jasnejše, nego kdaj poprej. Jasno dejstvo je, da so vsi člani Slomškove zveze zvesti pristaši klerikalne stranke in zveza

Msgr. Josip Dostal:

K vprašanju o zvonovih.

Nam vsem je znano, kako velika žalost in bol je legla na naše župnije, ko je vojna, ali bolje rečeno, ko je nenasitni mamon celo iz vojne okoristiti se hotel v kljub vsem ugovorom in prošnjam cerkvenih oblasti stegniti svoje grabežljive in nesčetne prste po posvečenem bronu naših izvečne lepih zvonov. Od vse množine zvonov in skupni teži 1.628.000 kg je ostalo po dvakratnem odvzetju v ljubljanski škofiji zvonov v teži 66.000 kg.

Zvonovi, ki so ostali, so važni in zanimivi po starosti in zgodovinski vrednosti, zato bi bila velika napaka prodajati ali zamenjavati jih pri nabavi novih zvonov, toda v glasbenem oziru so izvečne sami plenkovci.

Kdor ve, kako je bilo in je naše ljudstvo še navezano na zvonove, bo tudi razumel, da so si povsod takoj zaželeli nadomestila za odvzete zvonove. Odtod pri nas prej nepoznani jekleni zvonovi, ki so jih jeli ulivati v tovarnah Kranjske industrijske družbe na Jesenicah na Gorenjskem. Zdaj pa dobivamo spet precej novih zvonov iz bronu.

Ker se jezadnji čas večkrat pisalo o zvonovih in se vprašanja glede zvonov vedno ponavljajo ter se je celo stavil predlog, naj bi cerkvena oblast prepovedala naročanje jeklenih zvonov, mislim, da bi naslednje vrstice mogle služiti v orientaciji.

Predvsem naj povem, da glede vprašanja, kateri zvonovi imajo prednost, ali iz bronu ali iz jekla, sploh ni debate in da naj bi se, kjer je to brez okoldovanja važnejših interesov mogoče, naročali le zvonovi iz bronu. Za važnejše interese imam skrb za cerkvene stavbe, za notranjo opravo, za pamente, cerkvene posode itd. Seveda, mnogokje verniki pri najboljši volji ne zmorejo stroškov za zvonove iz bronu, nadomestila za odvzete jim tako ljube zvonove pa hočejo vendar imeti. Cena za zvonove iz bronu je sicer v naših sosednjih državah mnogo nižja, ker pa naša visoka cena (zdaj 30 K za kg) četi silno visoka uvoznina in carina (120 K za kg), ni mogoče naročati v tujini. Zato naročajo mnogokje v kljub dosedanemu odsvetovanju jeklene zvonove.

Včasih so rekli, da so jekleni zvonovi slabo, ničredno nadomestilo za zvonove iz bronu. To je

v nekem oziru veljalo pred vojno, ko v cenah ni bilo tako velike razlike. Mimogrede naj omenim, da so bili prvi jekleni zvonovi z Jesenic res slabi, oziroma za nič, ker so bili prva poskušnja.

Pomanjkljivosti, ki so se očitale jeklenim zvonovom, so se zmanjšale, ako se niso celo odstranile. Tudi proti največjemu sovražniku jekla in železa, proti rji imajo vspešnih kemičnih pripomočkov, tako, da v svrhu omejevanja tega zla ni treba več debele prevlake z minijem in drugo oljnato barvo. Nekateri očitajo jeklenim zvonovom nelepoto zunanjo obliko z malo okraski. Ne vem, če po pravici in če pride to v poštev pri zvonu. Profil jeklenege zvana je popolnoma podoben onemu iz bronu. Pa tudi pri zvonovih iz bronu bi bilo bolje, ako bi imeli kolikor mogoče malo okraskov in bi se tudi ne likali, ampak bi ostali črni. Ko je enkrat zvon v visokih linah, je čisto vseeno, ali se svetli, ali ne. Kajpada skrbi za snažnost zvonov ni zanemarjati.

Pri zvonu pride v poštev le glasbena vrednost. Kakšna je ta pri jeklenih zvonovih? Pri rokah imam najnovejši cenik tovarne za lito jeklo v Bochumu. Znano je, da se je tovarna z uspehom udeležila razstave v Londonu, l. 1867 v Parizu, l. 1875 na Dunaju, l. 1893 v Chicagu. Tudi na vatikanski razstavi l. 1888 je bila odlikovana z zlato kolajno. Staršeje sodbje jeklenih zvonov z glasbenega stališča ne priporočajo. Značilno pa je, da so le malokateri strokovnjaki podali točno glasbeno oceno jekl. zvonov na podlagi preizkušnje. Celó Walter v svoji »Glockenkunde« navaja le tuje splošne sodbje, izmed katerih so nekatere gotovo inspirirane od zvonarn. Sam pravi le, da mora pritrditi tem sodbam o manjši vrednosti jeklenih zvonov, ker ima skozi 17 let priliko poslušati v svojem kraju take zvonove evangelske cerkve z glasovi as, c, es, (Glockenkunde 1913, str. 60). Pogledal sem še v drugo knjigo, Biehle, Theorie des Kirchenbaues vom Standpunkt des Kirchenmusikers u. d. Redners mit einer Glockenkunde. (Bücher der Kirche, II. zv. Wittenberg 1913). Ta strokovnjak pravi (str. 118): »Važna iznajdba ulivati jeklo v oblike iz ilovice in tako tudi izdelovati zvonove, se je morala samoumevno težko boriti zoper predsodek, da je bron edino prava zvonovina. Bochemska družba za lito jeklo pa je v ystraj-

nem nad 50 letnem stremljenju za svojim ciljem umela odstraniti mnogo pomislekov. Jeklenih zvonov preiskusiti še nisem imel prilike: hvalijo jih, da se zvočno ne ločijo od zvonov iz bronu in da njih glas sega dalje. Brez dvoma imajo zvonovi iz bronu prednosti, ki so utemeljene v naravi sami.« — Novejše sodbje o jeklenih zvonovih v glasbenem oziru se glase prav ugodno. Navajam dve taki sodbji. L. 1920 so preiskusili nove jeklene zvonove neke cerkve v Wiesbadenu. Glasbena preiskava potrjuje matematično čistost glavnih glasov, brezhibno konsonanco postranskih tonov in zlasti čistost terce. L. 1921 v januarju je dal jako ugodno izpisevalo novim jeklenim zvonovom katoliške cerkve v Heddeshaimu nadškof. nadzornik orgel in zvonov v Karlsruhe, E. Steinhart, sledeče: »Temeljni glasovi d-f-as so po normalnih glasovih instrumentalno točno zadeti. Enako čisto in jasno, dinamično pravilno stopnjevanje se glasi pri vsakem zvonu kot prvi zgornji ton mala terca. Vsi trije zvonovi se odlikujejo po blagovzvočju, po močnem in polnem glasu. O kaki trdoti zvoka, ki ga tradicija pripisuje jeklenim zvonovom, ni govora.« H koncu dostavlja: »Pri mojih sedanjih ocenah, zadevajajočih jeklene zvonove, je se kazala gotova opreznost. Izvirala je iz skrbi, da se pri izredno važnem vprašanju o nabavi zvonov ne zgodi kakšna napaka. Zdaj pa smatram za svojo dolžnost, opozoriti občine, ki ne zmorejo stroškov za večje zvonove iz bronu, na zgled v Heddeshaimu, ker si morejo tako po dosegljivih cenah nabaviti popolnoma dostojno zvonjenje.« Tudi pri nas se je stvar na bolje obrnila. Naj podprem to z zgledom. Pri Sv. Jakobu v Ljubljani so dobili za letošnjo veliko noč mesto prvih ničrednih jeklenih zvonov nove jekleje. Bil sem radoveden in sem šel zato veliko soboto na Grad, da bi ob šentjakovski procesiji vsajenja poslušal nove v preprisanju, da bom potem še laglje v nič deval jeklene zvonove — bil sem namreč nasprotnik takih zvonov. Pa sem se zmotil. Novi zvonovi so zadovoljivi v glasbenem oziru. Zdaj se nič več ne čudim, kako so mogli tudi v župnijah, kjer pastirujejo glasbeno izvežbani župniki, naročiti jeklene zvonove. Ako bi se v prihodnje ulivali le toliko dobri jekleni zvonovi, kakor so šentjakovski ne bo ugovora proti jeklenim zvonovom in cerkvena oblast bi jih ne mogla prepovedovati. Res je, da so jekleni zvonovi le nadomestilo za zvonove iz bronu, toda ne več slabo, ampak dosti dobro nadomestilo. Marsikaj smo se morali zadnja leta že pre-

načiti, najbrže bo tudi pri tem vprašanju do tega prišlo in bo razlika med zvonovi iz bronu in jekla le še v vrednosti materiala in morda trpežnosti.

Kjer ne zmorejo zvonov iz bronu, je prav, da si nabavijo jeklene zvonove. Če si kdo ne more omisliti hišne oprave iz palisandra ali mahagonija, ali naj mu ne bo dovoljeno kupiti si oprave iz mehkega lesa? Ali če nima prilike slišati »Parsivala«, ali naj se sploh odpove glasbenemu užitku? Ali če ni kje mogoče pravega orkestra, ali naj prepovemo tamburaški zbor? Ali če ne zmore šentjakovski, ali sploh ne smeš klavirja igrati? In tako dalje. Nekateri svetujejo, naj se naroči za prvo silo en sam zvon. Toda najboljšega terorista in najlepšega oprana se bomo naveližali, ako bo pel vedno le eu in isti ton. Kako je škoda, da naš najlepši in največjačnejši zvon v stolnici vedno sam poje in nima tovarišev, ki bi z njim ali poleg njega peli.

Še nekaj pripomni. Tudi jekleni zvonovi se smejo posvetiti na slovesen način. Tako je odgovorila kongregacija za sv. obrede v Rimu dne 6. februarja 1858.

Ali so združljivi zvonovi iz bronu in jekla? Bochumska livarna, ki je prejšnja leta to odsvetovala, pravi zdaj, da svetuje združevanje le v primerih, če bodo jekleni zvonovi večji in težji kakor zvonovi iz bronu, to pa radi različne zvočne barvenosti bronu in jekla.

Glede razlike v velikosti in teži med zvonovi iz jekla in bronu je tudi vladala nejasnost. Vzemimo za primer zvonove d', fis', a'. Jekleni imajo po bochumskih podatkih naslednje premere: 1490, 1260, 1016 mm in težo 1350, 850, 460 kg; zvonovi iz bronu pa približno: premere 1330, 1050, 870 mm in težo 1450, 700, 400 kg.

Pri jeklenih zvonovih bi bilo v prihodnje treba več paznje in naj bi se ta zadeva ne prepuščala neukim naročevalcem. Tudi jeklene zvonove bi bilo treba glede glasov vedno strokovno preizkusiti. Tako se ne bo bati prevelikih napak. Brez dvoma bodo dobri jekleni zvonovi vzdržali več rodov. Zato smemo mirno prepuščati poznejšim rodovom, da bodo tudi kaj storili za čast božjo in svoje lastno veselje in če treba zamenjali jeklene zvonove z bronom, ako njih predniki v težkih časih niso zmogli zvonov iz bronu, o katerih še enkrat povdarjam, da jim gre prvenstvo.

sama privesek te stranke. Klerikalna stranka pa je protidržavna, deluje zoper državno edinstvo in hujška naše ljudstvo zoper srbski del našega naroda, ki je največ storil za naše osvobodjenje. In, ker so učitelji zvesti pristaši klerikalne stranke, so protidržavni element, ki se mu ne more izročiti naša mladina, da bi jo vzgajali v protidržavnem duhu. Zato morajo Slomškariji ali iz šole, ali iz klerikalne stranke! To je moje stališče napram Slomškariji in po tem stališču se bom ravnal pri svojem delovanju.

Za pričujočo oficielno izjavo smo gosp. poverjeniku UJU globoko hvaležni, čeprav pomeni infamno sumničenje ogromne večine slovenskega ljudstva in z njim zvesto idočega slovenskega krščanskega učiteljstva. Naj se g. Jelenc ne uda za iluzijami: udani sluge framazonskih lož bodo izginili s površja in z njimi pojde tudi on s svojim štabom. Slovensko ljudstvo bo izročalo vzgojo svojih otrok učiteljem, katerim bo zaupalo. Potem pa, Luka Jelenc, povejte vendar, kdo je proti državi in proti državnemu edinstvu? Ven z dokazi! — Gosp. Jelencu najbrže moti spanje ogromna slovenska avtonomijska armada. Za pokrajinsko avtonomijo so pa poleg SLS tudi komunisti, socialni demokratje in narodni socialisti, ki imajo po mojem mnenju večino

v slovenskem poverjeništvu UJU. V marsikaterem pogledu je za »patriotične« pri-ganjače program omenjenih treh strank gotovo bolj »protidržaven«, kot oni SLS. In vendar g. poverjenik »izključno stanovske« organizacije milostno dovoljuje vsem protiklerikalcem, tudi sovjetarjem in republikancem vsakdanji krukhe, le učitelj, pristaš SLS naj bo vržen na cesto, izključno le zato, ker je »klerikalec«.

Ali učitelji, nasprotniki JDS soglašajo z Jelenčevim blazno izjavo? In če ne, ali hočejo izvajati konsekvence? — Svetujemo še, da učiteljstvo brez razlike strankarskega mišljenja Jelenčev izjavo skrbno hrani, ker je važen dokument politične nebrzdanosti in brez primere v zgodovini kulturnega naroda. Kaj bi rekel Luka Jelenc, če sedanjí »demokratski« režim izgine s površja, pa bi mi proglasili načelo, da je svobodomiselní učitelj državi nevaren, zato ven z njim iz šole!

Taka nekulturnost in zagrizenost, kakor ji je dal duška voditelj jugoslovanskega centralističnega učiteljstva, je v sramoto celemu stanu, kojega naloga je razširjati kulturo, strpnost in lepe navedbe. Obracun bo težak. Zakaj naše ljudstvo si bo vse to dobro zapomnilo, ko bo prišel dan sodbe nad centralističnimi teroristi.

Vremenske katastrofe.

LDU Dunaj, 3. junija. (DunKU) Po poročilih, ki so dospela zvezni vladi z dežele, so radi vremenskih nezdob železnice in ceste v Traisnu in v golesenski dolini porušene. Več hiš so zasuli plazovi. Katastrofa je zadela v prvi vrsti okrožji Lillienfeld in Scheibbs, kakor tudi mariazelsko okrožje. V zadnjem okrožju mariazelskem je bilo več vsadov in gorskih plazov. Perschlingski potop je odplaval vse mostove in deloma razdejal ceste. Pri tej priliki je utonilo več otrok. Mariazelska železnica je deloma prekinjena. Promet ne bo vzpostavljen pred 3—4 tedni.

LDU Linz, 3. junija. (DunKU) Kakor poroča »Linzer Tagespost«, se je 1. junija v Almsee odtrgal oblak, kar je povzročilo veliko poplavo. Bile so poškodovane ceste in odplavljeni mostovi. Podrobnih poročil doslej še ni, ker so pretrgane telefonske

Kriza v Avstriji.

Dunaj, 3. junija. (Izvirno) Danes so se vršila pogajanja z zastopniki krščanske socialne stranke glede reševanja notranje politične krize. O rezultatih pogajanja še ni ničesar znanega, vendar se po izjavah nekaterih uglednih politikov sodi, da je uspeh ugoden.

LDU Pariz, 2. junija. (DKU) Vesti o demisiji Mayrjevega kabineta pripisujejo vsi listi veliko važnost. Časniki pišejo, da je odstop povzročilo nadaljevanje gibanja za priklopitev in naglašajo, da je zvezni kancelar dr. Mayr ljudskemu glasovanju na Tirolskem in Solnograškem nasprotoval z vsemi sredstvi. »Petit Journal« smatra položaj, ki je nastal po zadržanju pokrajini, za izredno resen. Odkar se je končala vojna, je bila Avstrija razcepljena in pokrajine so menile, da zadoščajo same sebi ter da morejo odklanjati udeležbo pri obveznostih, izhajajočih iz kreditne akcije zveze narodov.

LDU Dunaj, 2. junija. (DKU) Kakor poroča »Reichspost« iz Celovca, nameravajo ondi vse stranke in vse občine izdati proglas na štajerce, naj opuste glasovanje, ki je določeno za 3. julij. Apelirati nameravajo na solidarnost avstrijskih alpskih Nemcev.

Dogodki v Šleziji.

LDU Varšava, 3. junija. (Brezžično.) Gornješlezjska delegacija je veleposlaniški konferenci predložila načrt za razdelitev Gornje Šlezije. Meja naj bi po tem načrtu potekala od Bogumina vzdolž Odre, preko Zapadne Poljske in dele okoliš Rattibor in Kozle. Na levem bregu bi obsegala nekaj občin, ki so se izjavile za Poljsko. Odtod bi sledila mejna črta meji okraja Strelce do kraja Chiotin Kniego in prerezala okrožje Oleszno do mesteca Groszoweche (?). Potem bi zavila vzhodno do kraja Woffowskije in nato proti severu do sedanje poljske meje.

LDU Opole, 2. junija. (Wolff) Položaj v Gornji Šleziji se od včeraj ni bistveno izpremenil. V Olesznu so se vršili izgređi ustašev. Nemški poblaščenec v Opolu je posetil medzavezniško komisijo, kjer je ponovno interveniral glede poslanca Hartmanna, ki so ga odpeljali. Medzavezniška komisija mu je odgovorila, da je uvedla preiskavo in da ga bo nemudoma obvestila, čim prej poročilo.

LDU Varšava, 3. junija. (Brezžično.) Nemški napadi v Gornji Šleziji se nadaljujejo, toda brezuspešno.

Nova Zveza narodov

LDU London, 3. junija. (Reuter) »Times« javljajo iz Washingtona: Okoli 100 ameriški veleposlaniki v Londonu

zveze. Škodo cenijo na 10 milijonov. Velika opustošenja je povzročil tudi Reichraming-Bach. Poročila o neurju so prišla tudi iz Windisch-Gasteina. Na gorah je zapadel sneg. Kakor poroča »Volksblatt«, cenijo škodo, ki jo je povzročil Reichraming-Bach, na 5 milijonov kron.

Moravska Ostrava, 3. junija. (Izvirno) Včeraj je bila tu in tudi v tešinskem okraju velika nevihta, ki je napravila ogromno škodo na polju in poslopih. V Ostravi je vihar poškodoval električno centralo in je bil vsled tega ves promet prekinjen. Kakor poročajo, je tudi v drugih krajih Moravske nevihta napravila veliko škodo.

Maribor, 3. junija. Od snoči do danes zjutraj je divjala po Mariboru in okolici huda nevihta z nalivom. Ker so se zamašili kanali, so bile cele ulice poplavljene. V bližnji hrib je večkrat udarila strela.

Harvey začel sondirati teren glede razorožitve, se v Washingtonu smatra kot prvi korak politike predsednika Hardinga za ustanovitev nove zveze narodov.

Rudarska stavka na Angleškem.

LDU London, 3. junija. (Brezžično) »Evening Standard« doznava, da se bodo stavkajoči rudarji in lastniki premogovnikov začeli neposredno pogajati, ne da bi pri tem zaprosili vlado za posredovanje. Tajnik rudarjev se je v zelo spravljivih besedah obrnil do lastnikov premogovnikov in predlagal novo konferenco zastopnikov obeh strank. Lastniki in rudarji so včeraj določili svoje zahteve oziroma svoje koncesije. Za danes se pričakuje odločilna seja.

Politične novice.

+ Drofenik proti Kušarju. Poslanec SKS Drofenik je v svojem famoznem govoru v konstituenti dejal: »Po mojem mnenju je zelo slabo ter diskreditira parlamentarizem in najvišje pravo, ki ga ima poslanec, namreč imunitetno pravo, ako dajejo poslanci svoje ime za to, da se pod zaščito njih imunitete potom tiska poštenim ljudem čast krađe.« Pravijo, da Drofenikov tovariš posl. Kušar, ki je odgovoren urednik »Kmetijskega lista«, nič ni ploskal.

+ Kako je Drofenik farbal. Poslanec Drofenik je v svojem zagovoru kancelar paragrafa pravil razne storije. Tako je podtaknil g. župniku Pavliču v St. Jerneju pri Ločah na Štajerskem besede: »Dr. Vošnjak je nastavl katoliški cerkvi nož na srce, ko je govoril v skupščini; podpredsednik konstituyente, posl. Urek, je lažni vec, vsi poslanci SKS so lopovi in lažni veci ter niso vredni drugega, nego da jih spodite.« Drofenik je trdil, da je te besede izgovoril župnik v pridigi, ko »je pet minut lepo govoril.« Pribijemo iz popolnoma verodostojnega vira, da g. Pavlič v celi pridigi niti besedice o tem ni izgovoril, kar je trdil Drofenik. Pač pa je po pridigi in oznanilu omenil kancelar paragraf in Vošnjakov napad na katoliško cerkev, vedoč ravno, da je prišel Drofenik — špijonirat. Da bi bil imenovan Urek in tovariši lažni veci in lopove, si je g. Drofenik izmislil. Ravno tako je Drofenik zavil vse druge župni-kove besede ali pa si jih je kratkotalo izmislil. Toliko zgolj v pojasnilo, kako resnicoljuben je g. Drofenik v svojih trditvah v konstituenti.

+ Demokratske spletke v Osijeku. »Jutro« je poročalo, da je izstopil iz Hrvatske pučke stranke dr. Neubauer, podnačelnik strankinega kluba v mestu Osijeku, češ da se ne strinja s politiko strankinega

vodstva in nastopom hrvatskih poslancev pučke stranke v konstituenti. Osiješka »Hrvatska Obrana« pa poroča z dne 1. t. m., da je dr. Neubauer povzročil v »Slavonische Presse« izjavo iz osiješkega kluba pučke stranke, v kateri se brez klubovega pooblastila izjavlja v imenu kluba, da ostane zvest stranki in njenemu programu, da pa se hoče širokim slojem približati z izključitvijo gotovih v religioznem, socialnem in nacionalnem oziru ekskluzivnih elementov. Radi te spletke je predsedstvo kluba izjavilo, da dr. Neubauerja, ki ni izstopil iz stranke, ne smatra več članom H. P. S. V nedeljo 5. t. m. se vrši v Osijeku velik zaupniški sestanek HPS, na katerem poročajo o političnem položaju dr. Anton Korošec, Stjepan Barić in dr. Jan. Šimrak.

+ Poziv »Samouprave« k solidarnosti. Tretji oddelek ustave, ki obsega gospodarske in socialne določbe ustave, je radi izvrševanja agrarne reforme povzročil hud spor celo v vladnem bloku. Pretila je ministrska kriza in g. Pašić je moral zastaviti vse sile, da je spor poravnal toliko, da so vladne skupine glasovale za vladno stilizacijo 3. oddelka. Kako resna so nasprotstva v vladnem bloku, dokazuje četrtkov uvodnik v »Samoupravi«, ki poziva vladne poslance k solidarnosti in izraža upanje, da bo »sedanji politični blok vzdržal do konca in izvršil veliko delo končne organizacije ujedinjene države«.

Županske volitve po deželi.

— V Šmartnem pri Litiji je izvoljen za župana dosedanji župan g. Leop. Hostnik, vti pristaš SLS. Tudi vsi svetovalci pripadajo ljudski stranki.

Begunje pri Cerknici. Pri županskih volitvah je bil potom žrebanja izvoljen g. Ivan Otoničar, pristaš SLS. — Bivši gerent Anton Meden je v imenu samostojnih vložil proti volitvam pritožbo, ki jo utemeljuje s tem, da po občinskih volitvah niso bili na občinski deski razglašeni izvoljeni odborniki, kar bi moral itak kot gerent sam storiti. Volitve so se vršile 8. maja, pritožba pa je bila vložena 27. maja. Okrajni glavar Borštner je vključ temu, da je že davno potekel 8dnevni rok, vzel pritožbo na znanje. Upamo, da ga deželna vlada točneje pouči.

Bistrica pri Kamniku. Pristaš SLS g. Andrej Dobovšek je izvoljen za župana. Svetovalci so vsi naši pristaši.

Gorje. Novi župan g. Jakob Jan je somišljenik SLS. Glede svetovalcev bo odločila deželna vlada, ker se odborniki niso mogli zediniti.

Jarše (okraj Kamnik). Novi župan in vsi svetovalci so pristaši SLS.

Javorje. Izvoljen je za župana g. Janez Peternel, pristaš SLS. Tudi občinski svetovalci so pristaši SLS.

Loka (župnija Mengeš). Pri nas je bila vložena samo lista SLS in so župan, vsi svetovalci in odborniki pristaši SLS.

Loka pri Zidanem mostu. Izvoljen je za župana g. Franc Koren, ki je pristaš SLS, kakor tudi vsi svetovalci, razen enega, ki pripada sedaj SKS.

Mengeš. Novi župan in vsi svetovalci so pristaši SLS.

Mirna. Za župana je izvoljen g. Jože Bulc. On in vsi svetovalci so pristaši SLS.

Predoslje. Novi župan je pristaš SLS g. Matija Sajovic. Izmed svetovalcev jih je 6 naših somišljenikov, 2 pa samostojna.

Rašica (župnija Mengeš). Novi župan in svetovalci pripadajo SLS.

Stari trg pri Črnomlju. Za župana je izvoljen g. Miha Rade. On in vsi svetovalci so pristaši SLS.

Stranje. Novi župan g. Tomaž Grastiček in vsi svetovalci so pristaši SLS.

Št. Vid nad Cerknico. Za župana je izvoljen g. F. Ponikvar SKS.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Novi župan g. Andrej Colarič in vsi svetovalci so pristaši SLS.

Trzin. Župan in dva svetovalca sta pristaša SLS, 1 svetovalec pa pristaš SKS.

V Zalogu pri Komendi je bil soglasno izvoljen za župana Franc Steren, od nekdanj vnet pristaš SLS. Že 14 let županuje Franc Steren vsestransko vzorno in požrtvovalno. Koliko zaupanje in spoštovanje vživa v občini, kaže njegova zopetna izvolitev in skromna nedeljska slovesnost, prirejena na čast vrlemu županu. Domače pevsko društvo mu je po odpeti »Lepa naša domovina« v družbi odbornikov in občanov priredilo prisrčne ovacije.

Leskovec. Novoizvoljeni župan g. Matěj Perme in vsi svetovalci so pristaši SLS.

Ribnica. Novi župan in vsi svetovalci so pristaši SLS.

Račna. Za župana je bil izvoljen ponovno Janez Brodnik, odločen pristaš naše stranke. Vsi odborniki so pristaši SLS.

Novo mesto. Za župana je vnovič izvoljen liberalec Dragotin Rozman. O njegovih »zaslugah« pri mestni aprovizaciji, o nečutenem postopanju glede ameriških daril, ki jih še do danes, po preteku dveh let, ni razdelil, smo pisali in upamo, da bodo novi odborniki spravili te zadeve na dnevni red. Izvoljen je bil samo na ta

način, da je zanj oddal svoj glas nositelj uradniške kandidatne liste prof. Seidel, na katerega naslov so sedaj volilci priobčili v »Jugoslaviji« »Odpri pismo«. Zahtevajo, da z ozirom na ta svoj čin izvaja konsekvence.

V občini Mekinje je bil za župana izvoljen g. Jožef Košir iz Podjelš. Novi župan kakor tudi vsi svetovalci so pristaši SLS.

Dnevne novice.

— Vič. Ljudski oder iz Ljubljane gostuje danes v Društvenem domu na Viču z igro »Pretkani Scapin«. Ker je igra jako lepa in polna neprisiljenega humorja in ker je v Ljubljani igrana splošno ugajala, upamo, da vsi, katerim je do lepe igre in poštene zabave, to priložnost uporabijo, in si preskrbe že vnaprej vstopnice, ki so v predprodaji v Prvem ljubljanskem delavskem konsumnem društvu na Viču.

— Iz ministrstva za notranje zadeve. Za načelnika oddelka za Slovenijo v ministrstvu za notranje zadeve je imenovan dr. Fran Svetek, ki je po dr. Baltičevem odhodu vodil ta referat.

— Izredna vročina v Belgradu. Belgrajčani tožijo, da je letos vročina pritisnila neobičajno zgodaj. V Banatu ni dovolj dežja in žito prehitro dozoreva.

— Podaljšanje delovnega časa v industrijskih in obrtnih podjetjih. Ker se tola-maći uredba o delovnem času z dne 8. aprila 1921. leta, priobčena v Uradnem listu št. 43 iz 1921, napačno, opozarja ministrstvo za socialno politiko, da je ta uredba le dopolnilo prvotne uredbe z dne 12. septembra 1919 v Uradnem listu št. 154 iz 1919. Delovni čas v industrijskih, obrtnih, rudarskih, trgovinskih in prometnih podjetjih, ki zaposlujejo več nego 5 delavcev, ali ki obratujejo z elementarno silo, ostane še nadalje omejen na 8 ur dnevno ali 48 ur tedensko. Podaljšati se more le izjemoma na 10 ur dnevno, ali 60 ur tedensko, a tudi to največ trikrat po štiri tedne v istem koledarskem letu. Delo za deveto in deseto uro se mora plačevati v vsakem slučaju najmanj 50 odstotkov više nego delovne ure normalnega delovnega časa.

V manjših obrtnih pa, kjer se ne uporablja elementarna sila (kakor n. pr. parna, vodna, električna itd.) in ni zaposlenih več nego pet delavcev, se more dovoliti podaljšanje delovnega časa na 10 ur dnevno, ali 60 ur tedensko na poljubno dobo, če je potreba in če ostane obrat kot manjši obrt. V smislu uredbe je delavec tudi vajenec in volonter, ne glede na to, da li prejema kako plačo ali ne.

Dovoljenje za podaljšanje delovnega časa izdajajo pristojna obrtna nadzorniš-tva za svoje okrožje (obratno nadzorniš-tvo v Ljubljani, v Celju in Mariboru, in si-cer na prošnjo podjetnika, če je potreba za podaljšanje dokazana. Vloge in rešitve glede podaljšanja delovnega časa so proste kolekovine.

Samolastno podaljšanje delovnega časa se kaznuje z denarno kaznijo od 10 do 500 dinarjev. Delo nad 8 ur se mora pa tudi v tem slučaju plačati 50 odstotkov više nego normalne delovne ure.

Za mladinske delavce do izpolnjene-ga 16. leta velja še dalje predpis, da ne smejo delati več nego 8 ur dnevno.

— Gasilska župa ljubljanska je pri-re-dila v nedeljo dne 29. t. m. v okrožju Šent Vid-Vižmarje župno vajo pod vodstvom staroste g. Barleta. Sodelovalo je 16 gasil. društev oziroma 318 članov, in je bila to največja prireditve te vrste slovenskega gasilstva doslej. Vodni tok se je iz 1500 m oddaljenih Guncelj dovajal na šentviško šolo. Potek vaje je z velikim zanimanjem spremljalo številno občinstvo iz Ljubljane in bližnjih krajev. Po nagovoru, ki ga je imel po končani vaji g. starosta na sodelujo-če gasilce, je izročilo vižmarsko gasilno društvo svojemu načelniku g. Mrharju v znak zahvale za tridesetletno neumorno požrtvovalno delo v društvu diplomu čast-nega članstva. Nato se je razvila v prostori-h restavracije poleg kolodvora prijateljska zabava, ki se je popolnoma mirno in dostojno končala.

— Neznana utopljenec. Našli so dne 30. maja t. l. v Bistrici blizu Godiča (obč. Mekinje pri Kamniku) utopljenca ter ga prepeljali v mrtvašnico v Mekinje. Utonil je bržkone isti dan. Bil je star okrog 50 let, obrat, precej močne postave in dovolj dobro oblečen. Do danes še ni bilo mogoče dognati, kdo je bil utopljenec; nekateri sodijo, da je bil iz škofjeloškega okraja. Po izjavi sodnije je uboj izključen in gre torej ali za nesrečo ali za samomor. Pokopan je bil 1. junija v Mekinjah.

— Nezgode. Ko je cerkovnik Mihael Sašeli pobiral z oltarja pri sv. Petru v Ljubljani cvetlice, se je lestvica spodrsnila. Sašeli je padel in se nevarno poškodoval. — Pri stre-ljanju z možnarji se je v Šmartnem pri Litiji vnel smodnik in rnil v desno oko Franceta Adamiča. — Pri eksploziji dinamitne patrone je bil težko poškodovan Alojzij Klončič iz Brezovice pri Kamniku. — Levo nogo si je zlomil 13letni Anton Kozamernik iz Medvod. — Pes je popadel sobarico Franco Urbanovič v Ljubljani. Poškodba je težka. — Šestletnega Franceta Pezdrija je povozil v Bizovicih ko-lesar in ga težko poškodoval. — Snoi Jakob iz Tomišlja je nadel s krogelca in se nevarno

poškodoval. — Na Šmarni gori je ponesrečil in se nevarno poškodoval 10letni Josip Vehovec iz Smlednika. — Pri nočnem padu si je zlomil levo roko 14letni dijak France Zgaga. — Vsi poškodovanci se zdravijo v bolnišnici v Ljubljani.

Štajerske novice.

Maribor. Z ozirom na koncert violonista Burmestra, odpade umetniška prireditev pesnika Antona Podbevška in komponista Marija Kogoj, ki je bila določena za 6. junij. Vršila se bo 10. t. m., na kar opozarjamo občinstvo.

Š Prevoz dveh umrlih generalov. Maribor 3. junija. Danes je dospel z Dunaja v Maribor prevoz trupel generalov Petra Mišića in Popovića. Truplo generala Popovića bodo pokopali v Rumi, generala Mišića pa v Beogradu.

Š O transportu švicarskih mrlčev smo dobili naslednje pojasnilo: Transport je bil pravilno odpravljen. Sam minister Jovanović ga je v posebni brzojavki pravočasno naznanil s prošnjo, naj carinarna po možnosti gre na roko pri odpravi iz Maribora. Ministrova brzojavka govori samo o v tujini umrlih 14 Srbih in 2 Bolgarih. Med mrlči je bilo največ žensk. Iz neznanh vzrokov transporta iz Švice niso odpravili po železnici, ampak na avtomobilu. Med potjo se je avto pokvaril. Ker spremeljalec, švicarski častnik, ni hotel raket takoj preložiti na železnico, je to že v Avstriji povzročilo razne kombinacije, o katerih je mariborski obmejni komisariat izvedel, še preden je prišla ministrova brzojavka. Takoj ko je transport prišel iz Špilja v Maribor, se je carinarna začela zanimati zanj. Po sprejemu belgrajske brzojavke je posebna komisija le površno odpravila kontrolo ter pustila transport dalje.

Š Oktoberske demonstracije pred sodiščem. Radi demonstracij 13. oktobra po koroškem plebiscitu se je včeraj nadaljevala razprava proti obtoženci Štekiču. Razprava je bila določena na 11. dopolne. Ker zagovornika dr. Ravnika ni bilo a razpravi in je obtoženec vztrajal na tem, da ga zagovarja dr. Ravnik, kateremu je že plačal 1500 K, je bila razprava položena na popoldne. Popoldanska razprava je prinesla dve presenečenji. Dočim je občinstvo pričakovalo, da bo polic. svetnik zanikal ali potrdil govorice, da je kritičnega dne na opozoritev tedanjega vladnega komisarja dr. Leskovarja telefonično odgovoril, naj se ljudstvu pusti prost »ventile«, je pod prisego podal le glede verodostojnosti glavne obremenilne priče »veljnika policijske straže Najdiča sledečo izjavo: »Smatram potrebno izjaviti, da je tega človeka zadela srčna kap, da je 2—3 mesece bolehal in šele kratko pred dogodki 13. oktobra zopet nastopil svojo službo. Površnost njegovega duha je torej omejena.« Temu je sledilo še presenečenje, da je dr. Ravnik kot zagov. nik pri prejšnji razpravi predlagal proti glavni obremenilni priči Najdiču še dva policista kot razbremenilni priči. Izkazalo se je pa, da je že prva priča, policijski nadzornik Pribovič, obtoženca še bolj obremenil kot Najdičovo pričevanje. Splošno pozornost je zbudilo tudi, da je dvorni svetnik Fon, topot kot votant, izprašujoč to pričo marsikaj ugotovil v prilog obtoženca. Razprava se je odgodila, da se zaslišijo še nadaljne priče. Obtožbo je zastopal državni pravnik dr. Graselli.

Š Žrtev igranja z orožjem. Maribor, 3. junija. Danes se je v Jaršičevi hiši v Kamnici igrala 17letna Elizabeta Oblak s samokresom, ki se je nenadoma sprožil in zadela deklico tako nesrečno, da je umrla, preden je prišla na pomoč rešilna postaja.

Ljubljanske novice.

lj Volitev ljubljanskega župana. Prva izredna seja novoizvoljenega občinskega odbora se vrši v sredo, 8. junija ob 5. uri popoldne. Na dnevnem redu je volitev župana. Sejo je sklical g. Janko Nep. Jeglič, kot najstarejši član novega odbora. Odborniki, ki bi se te seje ne udeležili, izgubi svoj mandat in mora poleg tega plačati še denarno globo.

lj Prosveta za stolno župnijo in šolski okraj ima danes zvečer ob 8. zelo važen sestanek v prostorih I. ljubljanskega konsumnega društva (v Zvezdi).

lj Organizacija javnih nameščencev SLS ima danes ob 8. zvečer običajen sestanek.

lj Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov bo imelo jutri, 5. junija, sveto mašo na Rožniku. Pri sv. maši bo pel društveni pevski zbor. Vabimo vse člane in prijatelje društva. Pričetek je ob 7. uri.

lj Slovenska Straža. Danes ob 8. uri zvečer se vrši v posvetovalnici K. T. D. (Jugoslovanska tiskarna) sestanek Slov. Straže. Na dnevnem redu je razgovor o reorganizaciji ljubljanskih podružnic Slovenske Straže. Vsa naša prosvetna društva prosimo, da se sestanek udeležijo po svojih zastopnikih. Vabimo pa tudi vse prijatelje Slovenske Straže, zlasti pa naše krščansko žentstvo.

lj Krekova prosveta. Zveza uradnic in trg. nast. vabi k zanimivemu predavanju, ki bo v ponedeljek, dne 6. junija ob 8. uri zvečer. Predava g. univ. prof. dr. Rožman. — Odbor.

lj Pevska zveza. Odborova seja je v ponedeljek, 6. junija ob 5. uri popoldne v Ljubljani, Ljudski dom, I. nadst. V sled važnosti prosimo vse odbornike, da se seje gotovo udeležijo. — Predsednik. (K)

lj Kolo jugoslov. sester ima v ponedeljek 6. junija ob 5. popoldne v risalnici Mladike svojo redno odborovo sejo. Zaradi važnih dopisov prosim, da se udeležijo seje vse odbornice, pa tudi članice, ki se zanimajo za stvar. — Tajnica.

lj V prid spomenikov Borštnika in Verovška, ki se imata cikliti o priliki kongresa »Druženja jugosl. igralcev« v Ljubljani, priredi ljubljanski pododbor v nedeljo 5. junija 1921 ob 11. dopolne promenadni koncert v »Tivoliku«, popoldne pa ljudsko veselico v hotelu »Tivolik«. Vstop prost.

lj Akad. soc. pedag. krožek priredi dne 7. junija 1921 ob 8. uri zvečer v zborni dvorani univerze diskusijski večer o predmetu: Današnji način kaznovanja. Diskusijskega večera se udeležijo naši najznamenitejši veščaki kaznoslovci. Z ozirom na velevažno vlogo, ki jo ima kaznovanje v življenju, se vabijo k udeležbi vsi, ki se zanimajo za postopanje z zločinci, zlasti g. juristi iz prakse in pedagogi. Spored diskusije: 1. Mnenja o namenu kazni; 2. današnji sistem kaznovanja; 3. hibe; 4. načrti za izboljšanje. — Odbor.

lj Poverjenik za javna dela A. Jamnik sprejema stranke redno vsako sredo in vsako soboto od 9. do 13. ure na Turjaškem trgu št. 1, II. nadst.

lj Stanovanjski najemniki! Odbor »Društva stanovanjskih najemnikov za Slovenijo« ima svoje redne seje vsako sredo ob 8. zvečer v mali posvetovalnici mestnega magistrata. Ker se bo v prihodnjih sejah obravnavalo poglobno o organizaciji zaupniškega sistema, se pozivljajo najemniki, da se udeležijo teh sej v največjem številu. — Odbor.

lj Koncert v hotelu Tivoli. V soboto, dne 4. t. m., od 10. do pol 20. ure, v nedeljo, dne 5. t. m., od 16. do 13. ure. (K)

lj Prijetni berači. Policija je 2. junija aretirala sledeče berače: Jožeta Kopača iz Trbovelj, Franca Cerarja iz Moravč, Blaža Marolta iz Gorenjevsi, Ant. Leskovška iz Brežic, Ivana Pogelška iz Šmarja pri Jelšah in Ivana Perkoviča iz Letinca na Hrvaškem. Perkovič je premožen hrvaški posestnik, pa je le prišel beračit v Ljubljano.

lj Zaradi perila sta se spili na Selu dve ženski. Marija Z. je hotela Mariji V. razmetati perilo po tleh, česar V. seveda ni pustila. Z. je nato udarila V. po glavi in jo obrcala z nogo, jo pograbila za lase in jo lasala in vrkla na tla. Kraval je privabil veliko ljudi, ki so se živahno zabavali opazujoč bitko, v kateri je bila V. tako poškodovana, da si bo 10 do 12 dni zdravila rane.

lj Mestna zastavlnica ima tomesečno dražbo dne 9. junija 1921 ob 3. uri popoldne. lj Zgubleno. Zgubil se je šop ključev (dva večja, dva manjša). Pošteni najditelji naj jih odda proti nagradi v upravi »Slovenca«.

Najnovejša poročila.

VPRAŠANJE BAROŠKE LUKE.

Rim, 3. junija. (Izvirno) Grof Sforza je v razgovoru z neko tržaško deputacijo zanikal vesti, da je Italija pripravljena odstopiti lukko Baroš Jugoslaviji. Izjavil je, da je cilj pogajanj edino ta, da se osnuje nekak mešan konzorcij za lukko Baroš. V tem konzorciju bi bili zastopani Italijani, Jugoslovani in pa reška vlada.

KONCENTRACIJSKA VLADA NA ČESKEM.

Praga, 3. junija. (Izvirno) »Tribuna« javlja, da je popolnoma gotovo, da se v najkrajšem času sestavi parlamentarna vlada in da je z ozirom na ugoden potek pogajanj, tekem katerih se je principiellen program vlade že sestavil, dobil zunanji minister dr. Beneš pooblastilo, da sestavi koncentracijski kabinet. V njem bi bile zastopane vse češke in slovaške stranke razen komunistov.

FRANCOSKO-POLJSKA TRGOVSKA POGODBA.

Frankfurt, 3. junija. (Izvirno) Glede francosko-poljske trgovske pogodbe se doznava, da je dobila Francija velike koncesije, predvsem v vprašanju uvoza luksuznih predmetov in pa v izrabljanju petrolejskih vrelcev in solnih rudnikov na Poljskem.

PREDAVANJE O RAZVOJU ČESKE TRGOVINE.

Bratislava, 3. junija. (Izvirno) Predsednik trgovske zbornice v Bratislavi dr. Todola odgovarja dnanes ali jutri v Jugoslavijo, kjer bo imel več predavanj o razvoju trgovine v Češki.

TRGOVSKA POGAJANJA MED ČESKO IN RUMUNJO.

Praga, 3. junija. (Izvirno) V Pragi se vrše te dni pogajanja trgovskega značaja med Českoslovaško in Rumunijo. Gre tu za predmete, ki se niso obravnavali ob priliki sklepanja trgovske pogodbe med obema državama.

VLADIVOSTOK V PROTIBOLJSEVSKIH ROKAH.

Moskva, 3. junija. S pomočjo Japoncev so čete generala Kappela (ostanki Kolča-

kove armade) zasedle mesti Vladivostok in Nikolsk Usurijsk.

PROTIGRSKA LIGA NA BALKANU?

LDU Atene, 2. junija. (Agence d'Athenes) »Elefteros Typos« javlja iz Beograda, da so se po zanesljivih poročilih združile Turčija, Bolgarija in Albanija za skupen nastop zoper Grčijo, zlasti potom iregularnih tolpe.

AVSTRIJA IN NEMČIJA.

LDU Dunaj, 3. junija. (Dunku) Na današnjem novinarskem sestanku je zastopnik zunanjega ministarstva podal izjavo, ki ugotavlja napram nekaterim časniškim vestem, da je nemški državnim kancelar dr. Wirth baje zaprosil avstrijsko vlado s posredovanjem avstrijskega poslanstva v Berlinu z ozirom na sedanji mednarodni položaj Nemčije, naj napne vse moči, da se opusti nadaljnje glasovanje v posameznih deželah glede združitve z Nemčijo, da teh oficijoznih vesti z Dunaja ni potrebno popravljati, ker se avstrijska zvezna vlada ni obrnila niti do nemškega državnega kancelarja niti do kakega nemškega drž. urada s prošnjo, da bi se izjavil proti priložitenemu gibanju v Avstriji. Zastopnik zunanjega ministarstva je dalje izjavil, da tvori podlago za to avstrijsko vest uradna brzojavka avstrijskega poslanstva v Berlinu.

Orlovski vestnik.

Bratje Sestrel 12. junija v Ljubljani! Š. O. vabi k svoji slavnostni desetletnici. Ta dan mora biti lep spominski dan, ne le v zgodovini Š. O., ampak tudi celokupnega orlovstva. Biti mora silaina manifestacija krščanske misli v središču Slovenije. Priprave v Ljubljani se vrše v polnem obsegu. Ali ste storili tudi vi že svojo dolžnost v odsekih, po družtvih, po domačem kraju? Agitirate za obilno udeležbo v kiroih in narodnih nošah!

Desetletnica Šentpeterskega Orla. V soboto, dne 11. junija: Ob 8. uri zvečer zbiranje Orlov pred Ljudskim domom. Ob pol 9. uri zvečer: Bakliada. V nedeljo, dne 12. junija: Od 7. do 8. ure popoldne: Zbiranje Orlov. Orlic, naraščajo, gojenk, društve in narodnih noš na Mediatovem dvorišču (Dunajska cesta, Vzajemna zavarovalnica). Ob 8. uri popoldne: Odhod v župno cerkev sv. Petra, kjer bo ob 9. uri popoldne slovesna sv. maša s cerkvenim govorom (univ. prof. dr. Rožman). Sodelujeta cerkveni pevski zbor in orkester godbe dravske divizije. Po maši obhod po mestu. Ob 11. uri vaja za popoldansko telovadbo (Mediatovo dvorišče), nato kosilo. Ob 3. uri popoldne: javna telovadba (Mediatovo dvorišče). Ob 7. uri zvečer: Velik ljudski komerz. Hotel »Union«. — Pri proslavi sodelujejo: godba dravske divizije, godba Zveze jugoslovanskih železničarjev in salezijanske godbe. Vstopnina za telovadbo: sedeži 30 K, stojišča 10 K. — Vstopnina za komerz za osebo po 10 kron. — Blagajna se otvori eno uro pred telovadbo in komerzom. — Vstopnice treba nositi vidno. — Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Pri orlovski slavnosti v St. Vidu sodeluje jutri iz posebne prijaznosti dijaški Orel iz St. Vida. Sprejem gostov in salezijanske godbe je že zjutraj na postaji ob prihodu obah vlakov; sprejem drugih, ki pridejo z vozovi, pa do pol 9. ure pri Cebavu. Zanimanje za slavnost je vsesplošno in je prigašenih mnogo gostov, zlasti iz Ljubljane in Viča. Javna telovadba se prične ob pol 4. uri in so med drugimi na programu simbolične vaje, sabljanje, rajalni pohodi itd. Za jestvine in pijačo po zelo solidnih cenah je izborno preskrbljeno. Na svidenje jutri v lepem St. Vidu!

Posavsko orlovsko okrožje priredi 26. junija 1921 v Cerkljah (pošta Krškavas, postaja Brežice) celodnevno orlovski tabor z javno telovadbo. Bratski odseki in društva naj pravočasno prišle Orlovskemu odseku v Cerkljah število udeležencev (telovadcev, netelovadcev) in koliko kosil žele.

Učiteljski vestnik.

Dne 2. junija je zborovalo krščansko misleče učiteljsvo iz Ljubljane in okolice na Viču. Udeležba nad pričakovanje lepa. Udeležili so se zborovanja tudi tri učiteljice Srbkinje, ki so nam bile mile in drage. Predaval je gosp. poverjenik dr. Skaberne o prosvetnem programu poverjenišva za uk in bogočastje. Zborovalci so mu z zanimanjem in zadovoljstvom sledili, ker se njegov program in naše delo tako lepo vjemata. Med drugim je po pravici šibal nekatere učiteljske napake. Hvala Bogu, da istih ni mnogo v naših vrstah. Daljše poročilo objavimo v »Slov. Učitelju«. Po predavanju smo si ogledali risarske in spisovne izdelke v 8. razredu. Priznati moramo, da smo bili iznenadeni nad tako lepimi uspehi gospodične učiteljice Karoline Haunove. Vsa čast jil Hvaležni smo ji tudi za to, da smo mogli na lastne oči opazovati delo učenk, ko so izvrševale in izgotovljale razne narodne motive v naši navzočnosti. Srečne učenke, ki imajo tako vrlo učiteljico!

Odborova seja »Slomškovske zveze« bo v nedeljo ob 11. uri dop. v tajništvu. — Š.

Danes ob 6. uri popoldne občni zbor ljubljanske podružnice na šoli pri Sv. Jakubu. — C.

Prosveta.

pr Uprava »Pevca« naznanja, da je 3. in 4. številka »Pevca« izšla iz ga začne te dni oddajati. 5. in 6. številka izideta tudi v kratkem.

pr »Hrvatska Prosveta«. Vsebinska 6. štev.: Lj. Maraković: Slava sv. Ivane D'Arc. — J. Verdagner: Tijelovo u Argentoni. — Z. Petek: Ti. — Ch. de Bordeaux: Moje obračunje. — D. Sudeta: Svibanj. — Lj. Maraković: Knjiga novela. — A. V. Mihčić: Fantazija. — M. Vezic: Sinovlji šušani. — B. Storož: Made. — L. Katić: Gavran. — Ruže. — Pregledi. — Letno

izide 24 števk in znaša naročnina 80 K. — Naslov: Uprava »Hrv. Prosvete«, Zagreb, Palmotičeva ul. 31. priz. — Priporočamo!

Turistika in sport.

Javna telovadba srednješolske in meščanske šolske mladine v Ljubljani se vrši danes popoldne ob pol 4. uri na Planiriu v Štepanij vasi (Kodeljevo). Dohod mimo prisilne delavnice ali od zadnje postaje električne železnice na Zaloški cesti mimo vojaškega oskrbovališča. Pri vajah s palicami nastopi 800 učencev, pri prostih vajah 600 učencev in 500 učenk. Vstopnice se dobijo pri blažajni na telovadišču. V slučaju neugodnega vremena se vrši telovadba v sredo, dne 8. junija, ob pol 4. uri popoldne. Prijatelje šolske mladine opozarjamo na to prireditve.

Na Golici! Prijatelje planin opozarjamo, da ste obvede koč na Golici, tako spodnja »Jeseniška« 1582 m, kot zgornja »Kadilnikova« na vrhu Golice 1885 m, povsem dobro oskrbovani in je možno v obeh prenočevati. — Govorice torej: češ da Kadilnikova koča na vrhu ni še založena z vsem potrebnim, so povsem neosnovane. — Ob tej priliki opozarjamo tudi, da je flora ključavnic (narcis) dospela že do vrha in naj se požuri, kdor ni imel še prilike obudovati te prirodne znamenitosti.

Ljubljanska porota.

Porotnemu senatu je včeraj predsedoval g. dvorni svetnik Regally, votanta sta bila gg. svetnik Keršič in okrajni sodnik Kralj, obtožbo je zastopal državni pravnik g. dr. Ogoreutz.

Mlada zlikovca.

Prva sta se zagovarjala mlada fanta brata Gabrielj in Stanislav J. z Bleda, ker sta glasom obtožbo ukradla zakonskima Hermanu in Mariji Greisler raznega blaga, vrednega nad 20.000 kron. Porotniki so potrdili vprašanje glede Gabrijele, zanikali na vprašanje z ozirom na Stanislava. G. dvorni svetnik Regally je nato razglasil sodbo, s katero je bil Gabrielj J. obsodil na eno leto težke, Stanislav J. le na bil oproščen.

Državni pravdnik g. dr. Ogoreutz je nato nasvetoval senatu, naj priporoči obsodene Gabrijele J. na višji milosti.

Sledila je nato sledeča razprava:

Ukradeni dinamostroi.

Payle Ambrožič iz Grada. Ludvik Berc iz Zaleč, Jožef Berc z Bleda, Matevž Cop iz Sp. Gorii, France Iskra iz Bohinjske Bistrice, Jož. Berc iz Huma in Simon Ambrožič iz Zagorice so obtoženi zaradi zelo originalne tatvine. Meseca januarja 1921 sta prišla Josip Berc in Matevž Cop na misel polastiti se dinamostroi vrednega 20.000 K, katerega je hranila gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v lopi v Ukancih. Berc je o tem načrtu obvestil še svojoega brata Franceta in Pavla Ambrožiča, ta dva pa Josipa Berca st., ki ima je dovolil, da smeta vzeti domača konja in voz, da odpeljeta stroi. Dne 31. januarja 1920 so se podali Cop, oba Berc, Ambrožič in Franc Iskra po motor. Vlomili so v lopo, Josip Berc in Cop sta stroi demontirala, vsi skupaj so stroi naložili na voz in ga odpeljali na Ambrožičev dom, kjer sta oba Berc in Pavel Ambrožič naprosili Simona Ambrožiča, naj jim proti primerni nagradi stroi proda. Ambrožič je res pozneje v gostilni pri Figovcu v Ljubljani stroi ponudil Vojski iz Domžal, ki je poslal svojoega sina monterja na Ambrožičev dom in se z njim domenil, da mu bo postavil stroi v Domžale. Do prodaje pa ni prišlo, ker je za zadevo izvedelo orožništvo in je stroi zaplenilo. Obtoženca sta zagovarjala gg. dr. Pegan in dr. Furlan.

Obtoženci so se zagovarjali, da so mislili, da se sme blago, katero so pustili vojak, vzeti, da se ne pokonča. Navaiali so, da se je uničilo veliko voinega blaga, katero je pustila ob umiku bivša avstrijska armada. Niso mislili, da so storili kaj kaznivšega, ker se je v Radovljici govorilo, da se več ne tožijo tisti, ki si prilaste zapuščeno demobilizacijsko blago.

Senat je stavil porotnikom sedem glavnih vprašanj. Državni pravdnik dr. Ogoreutz je povdarjal v svojem govoru med drugim, da res državno pravdnštvo ni zasledovalo tistih, ki so si ob prevaru prilastili demobilizacijsko blago. Dediščino Avstro-Ogrske je prevzela naša nova država in začetkom l. 1920, se je to že povsod dobro vedelo. Zahteval je, naj porotniki potrdijo vsa na nie stavljena vprašanja.

G. dr. Furlan (zagovornik Jožefa Berca st.) je rekel, da si juristi še niso na iasnem, če je naša država dedič bivše države ali ne. Če smo res dediči, bi plačali tudi vojna posojila bivše države.

G. dr. Pegan (zagovornik vseh ostalih obtožencev) je povdarjal med drugim, da če bi bili današnji obtoženci prei toženi, bi bili že prosti, ker bi bili deležni amnestije. Priporičan je, da so mislili obtoženci, da je bilo dopustno, kar so storili. Prosil je, naj porotniki vsa vprašanja zanikajo.

Nato je odgovarjal državni pravdnik dr. Ogoreutz zagovornikom, ki sta mu odgovarjala. Ko je poprosil državni pravdnik tretjič za besedo, mu io je predsednik senata odrek, nakar je zahteval državni pravdnik sklep senata, ki je sklenil, da se podeli državnemu pravdniku še enkrat beseda. Ko je po njegove govoru pozval predsednik zagovornika, naj odgovarjata, je izjavil g. dr. Furlan: »Z ozirom na visoko inteligenco gospodov porotnikov se odpovem besedi.« — Dr. Pegan: »Podpišem v polnem obsegu.« — Predsednik državnemu pravdniku: »Ali želite še besedi?« — Državni pravdnik: »Ne.«

Po temelitem resumeju g. dvorn. svetnika Regallyja je po štiriminutnem posvetu porotnikov njihov prvomestnik g. Rožina naznanil: Porotniki so na vseh sedem vprašanj odgovorili soglasno: ne.

G. dvorni svetnik Regally je nato razglasil oprostitno sodbo.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferena v C	Nebo, vetrovi	Padavino v mm
2/6, 21 h	735.7	18	1	obl.	—
3/6, 7 h	735	18	1	obl.	4.7
3/6, 14 h	744	24.7	2.1	jasno s. v.	—

P o t e m t o r e j
golovo sežete po
ELIDA - zobni kremi;
to je vodilna znamka in odgovarja vsem zahtevam, ki jih stavimo na dobro
zobno kremo.

Sprejme se **plačilni natakar** v Ljubljani v Hotelu »TRIGLAV«.

V Begunjah pri Lescah na Gorenjskem je oddati **letno stanovanje**, opremljeno iz 3 sob, kabineta in kuhinje, mirni in solidni stranki. Več je poizvedeti: Poljanska cesta 6 II. nadstropje.

Službe isče gospodična, s znanjem košarstva, knjigovodstva, srbo-hrvaščine, nemščine, francoščine. Gre tudi izven Ljubljane. Vprašati na upravo pod št. 1956.

Breja krava, prav dobra mlekarica, 12 kompletnih novih okenj iz trdega lesa se prodaja v Ljubljani. Ponudbe pod »Prilika« na upravnistvo Slovenca.

Šivalni stroj za krojača se ceno prodaja. Zelena jama 111.

Konji z opremo se prodajo. Vpraša se v Narodni Kavarni v Ljubljani.

Insertirajte v Slovincu!

Tužnim srcem sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je našo ljubljeno, nepozabno hčerko in sestrico

Minko

dne 3. junija po dolgi mučni bolezni poklical Vsemogočni k Sebi. Pogreb se vrši v soboto dne 4. junija ob 4 uri pop. iz hiše zaostri Gradišče 14. na pokopališče k Sv. Križu.

Radovljica - Ljubljana, 4. junija 1921.

Žalujoča rodbina Debeljakova.

Telefon štev. 228.

Račun čekovnega urada v Ljubljani štev. 647.

Ljudska posojilnica

v LJUBLJANI, v lastnem domu Miklošičeva cesta štev. 6.

Obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica, in je imela koncem decembra 1920 60 milijonov vlog in nad K 1.100.000 — rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Zahtevajte položnice Ljudske posojilnice.

Vafeljne

najfinejše kakovosti nudi vsako množino tvornica keksov, prepečenec in vafeljnov

V. BIZJAK & DRUG, Rogaška Slatina.

Inženirji

stabilizirani, tehnični in risarji se iščejo.

Ponudbe z navedbo plačilnih zahtevkov na:

Stavbna družba d. d. Ljubljana, Levstikova ulica 19.

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst - Amerika

prevažna potnike v New-York redno 3 krat, v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo, Ljubljana, Kolodvorska ul. 28. P. T. Potniki, kateri se želijo voziti z hrzoparnikom President Wilson na dan 18. junija v New-York, se sprejmejo še do 2. junija t. l.

Proda se psica, dobra čuvarica, in dva mlada psa. Poizve se Moste 29. pri Ljubljani.

Zenitna ponudba.

Mladenec star 25 let, priključive zunanosti, trgovsko nasobčen, s 70 tisoč K premoženja se želi v svrhu ženitve seznaniti z dobro krščansko gospodino, ki bi imela kakih 100 tisoč K premoženja za ustanovitev nove trgovine. Priženi se tudi na trgovino. Tajnost zadržana. Slike in ponudbe pod »M. 19./1923.« na upravo lista »Slovenca«.

Iščem pošteno, marljivo dekle ali vdovo kot **služkinjo**. Početna plača 200 K. — ohrbta izvrstna. Nastop takoj Pavla Sondič, soproga zdravnika; Grabišnopole Hrvatsko.

Blagajna posebne vrste, emajlir, kopalna banja, velik in mali štedilnik in 2 meterske traverze ceno naprodaj. — Naslov pove uprava pod številko 1895.

Pension Grinovec v najlepši legi na Gorenjskem se priporoča cenj. gostom in turistom. Nizke cene, najboljša oskrba. Po naročilu čaka voz na kolodvoru v Kranju. — Naslov: Upravnistvo graščine Predvor, pošta Tupalče.

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica IVAN BRIGELJ, Dunajska cesta 16, se priporoča. — izvršitev točna, cene zmernne.

Vzgojiteljica

vešča slovenščine, nemščine, (event. tudi drugih jezikov) glasovirja, se sprejme pod ugodnimi pogoji takoj. Prednost imajo tiste, ki se razumejo nekoliko na ročna dela, šivanje in gospodinjstvo. Kje, pove uprava tega lista pod št. 1907.

Ucenca

poštenih starišev, sprejme takoj OSVALD DOBEIC, trgovina z mešanim blag. v Ljubljani Sv. Jakoba trg št. 9.

Dr. Viktor Breskvar
ordinira zopet

Hilšerjeva ulica št. 7 (Gradišče) od 10. do 12. in od 2. do 3. ure.

Klavirji na obroke harmoniji, violine in vse glasbene potreščine. Širane na debelo in drobno.

Rilanz Breznik, bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

Luksus čevlje

fine, lahke, strok. delo z lesenimi petima ali usnatimi, izdeluje po meri K. Florjančič čevlj. mojster Mestni Dom.

Gornje

dele čevljev

vzorce in strokovne risbe po meri ali brez mere izdeluje najhitreje K. Blatnik, čevlj. mojster SKOFJA ul. 13. Ljubljana.

Razglas.

Stalna vojna bolnica v Ljubljani prodaja potom ofert. licitacije ves od 11 konj. produciran

gnoj

za dobo od 1. julija do 31. decembra t. l. Reflektanti naj predložijo ponudbe najkasneje do 15. t. m. do 9. ure za celotno količino produciranega gnoja in dnevno ceno za vsakega konja.

Stalna vojna bolnica Dravske divizijske oblasti.

Pozor! Pro- dva se skupno **dve hiši** št. 52, ena na Sv. Petra cesti, druga Sv. Petra nasipa. — Več se izve: Novi Vodmat, Jamska ulica št. 153.

Kupimo dobroohranjeni

voziček

(s štirimi kolesi). Cenjene ponudbe tvrdki Josip Kunc & Komp., tovarna pletenin in tkanin, Poljanski nasip 40. (cukrarna.)

Dražba pohištva

se vrši v soboto dne 4. t. m. ob 10. uri dopoldne v skladišču »BALKANA«, Dunajska cesta št. 33.

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

Ljubljana, Gospodarska c. 10

Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850 se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Lasne mrežice

enostavne in dvojne, barvo in masti za lase, parfume, šminke, Mastiks ter prvotno belino i toaletno milo priporoča Stefan Strmol, Ljubljana, Pod Trančo 1.

Čevlji

na debelo in drobno, vse vrste moški, ženski in otroški, kakor tudi najfinejši vseh vrst po najnižjih dnevniških cenah se dobe pri znani tvrdki Aleksander Oblat, Ljubljana, Sv. Petra cesta 28. Pošilja se po povzetju po vsem kraljestvu.

Proda se! večja množina vrtnih (skladnih) stolov in miz po najnižji ceni. Delo solidno in trpežno. Ogleda se jih lahko v Hrenovi ulici št. 8. Ljubljana, Luka Ahačič, splošno parno mizarstvo.

LOKOMOBILA

prevozna, 12/16 PS se ceno prodaja. Ogleda se pri R. Molk, Ljubljana, Vojaška ul. 10 (v mlekarici za belgijsko vojašnico).

Poziv.

Pozivajo se vsi lastniki deležev bivše

„Kranjske deželne vinarske zadruge v Ljubljani“,

da se takoj zglaste pri Gospodarski zvezi v Ljubljani, ki je prevzela njeno likvidacijo v svrhu izplačila istih.

Kdor ne more dvigniti denarja pri blagajni, naj naznanj podpisani svoj natančni naslov, da se mu nakaže odpadajoči znesek po odbitku odpravnih stroškov.

GOSPODARSKA ZVEZA, Ljubljana,

Nr. 1 212/21.

6

Prostovoljna javna dražba nepremičnin.

Na predlog lastnika Josipa Smodeja, notarja v Ribnici, se prodajo na javni dražbi spodaj zapisane nepremičnine za izključno ceno 400.000 K

dne 14. junija 1921. ob 9. uri

ali kot celota ali pa po parcelah. Dražba se vrši na licu mesta v Velikih Laščah štev. 12. Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejemajo. Zastavne pravice na zemljišču zavezovanih upnikov ostanejo nedotaknjene. Kupnina se plača v gotovini. Za potrditev prodaje ima prodajalec osem dni premisleka.

Izkupilo prodaje je izročiti podpisane sodišču, kjer se smejo vpogledati med uradnimi urami ostali pogoji prodaje in plačevanja. Nepremičnine obstoje iz jednonadstropne, sredi trga ležeče hiše (9 sob, 3 kuhinje, 6 shramb, 2 kleti, 1 kopalna soba), hleva, kozolca, skednja, sadnega vrta (1 ha 53 a 14 m²), njiv (1 ha 21 a 58 m²), gozdov (6 ha 19 a 34 m²), travnikov (53 a 52 m²) in stavbišč (8 a 52 m²).

Okrajno sodišče Velike Lašče,

dne 1. junija 1921

Natječaj.

Otvora se natječaj na mesto

opčinskega lječnika

za **opčino Tivat-Lastva u Boki Kotorskoj**, sa godišnjem plaćem od 30.000 K sa skupnim doplatkom. Suviše svaki pregled u ambulanci K 15 a u kući bolesnika K 40 bez razlike na dalečinu, to za prvi i drugi pregled, u slučaju daljnih pregleda snižit će se u ambulanci na K 10 a u kući bolesnika na K 30, ruke siromake badava.

Natječajni prikazati će molbo do 30. juna t. g. i dokazati će sledeće:

1. Državljanstvo Jugoslavije.
2. Poznavanje hrvatskog jezika.
3. Pravovršene lječništva.

Lastva-Tivat, 20. maja 1921.

Načelnik Tivta: **M. Krstović.**

Upravitelj Općine Lastva: **Dr. A. Mahkovec.**

Broj 321.

U. p.

Jeftimba.

Dne 20. juna 1921 u 10 sati prije podne obdržavati će se u uredu računarske pisarne kr. drž. konjogojstvenih zavoda u Zagrebu, Opatička ulica broj 6, prvi kat, jeftimba za

dobavu sijena i steljne slame

i to:

Za kr. pastuharski odjel Kutjevo (željeznič. stanica Pleternica kod Požege) 2000 mtc. novog sijena i 2000 mtc. nove steljne slame, iz bliže okolice postavno u Kutjevu, a željeznicom, prešano, postavno u Pleternici.

Za kr. drž. ergelju Stančić - Štakorovac (željeznička stanica Dugoselo) 1200 mtc. novog sijena i 2000 mtc. nove steljne slame iz bliže okolice postavno Stančić, a željeznicom, prešano, postavno Dugoselo.

Dobave imadu se obaviti do 20. avgusta 1921.

Cijene valja istaknuti bez željezničkih transportnih troškova. Isplata usljedjuje prema odvagi mostne vage, odnosno duplikata tovarnih listova nakon bezprikornog preuzeća.

Reflektanti za ovu dobavu, neka svoje zapečaćene, takse-nom markom od 10 dinara providjene pismene ponude, obložene sa propisanom kaucijom (10% vrijednosti cjelokupne ponudjene dobave) predlože kr. drž. konjogojstvenom zavodu u Zagrebu, Opatička ulica broj 6, I. kat do gore označenog roka.

Zagreb, 27. maja 1921. god.

Kralj. državni konjogojstveni zavod

za Hrvatsku i Slavoniju u Zagrebu.

OBRTNA BANKA v Ljubljani, Kongresni trg 4

daje kredite v obrtne svrhe po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje s 4% od dne vloge do dne dviga.

Telefon štev. 508.

St. pošt. ček. rač. 12051.

Zadružna Gospodarska banka d. d.
V LJUBLJANI
 posluje začasno v prostorih Zadružne zveze, Dunajska c. 38/1.
SOMBOR. Podružnici: SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.
Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
 Izplačuje svojim klijentom vsak znesek brez odpovedi **v gotovini.**

Naznanilo!

Konces. potovalna pisarna
IVAN KRAKER
 v Ljubljani se je
preselila

z Gosposvetske ceste št. 13 (Kolizej) v **Kolodvorsko ulico št. 41** blizu glavnega kolodvora. — Najkrajše linije Havre, Cherbourg in Antwerpen v Ameriko.

Veliko zalogo poljedelskih strojev
 iz tvornice **UMRATH & Komp.** ter **bakrene kotle** priporoča lastnica po umrlem soprogu
FRANCU HITT, LJUBLJANA, Sv. Martina cesta št. 2.

CARO IN JELINEK

mednarodno odpretno d. d.

SISAK Telefon: **ZAGREB** Brzojavi: **MARIBOR**
SUSAČ 1566. **CAROLINEK** **JESENICE**

CARO & JELINEK, A. G., WIEN I.,
 Deutschermeisterplatz 4.

Berlin, Praga, Trst, Bratislava, Breclava, Buchs, Dečin, Eger, Halostadt na C., Hamburg, Karlove Vary, Innsbruck, Passau, Podmokli, Tyn N/V.

V zvezi s:

DANZAS & CO., Aktiengesellschaft
 Basel, Zürich, Genf, Buchs, St. Gallen, Paris, Lyon, Milano, Strassburg, Mülhausen, London, Mannheim, Frankfurt a/M., Stuttgart, Mainz
 priporočajo svoj skupni

redni specijalni promet

iz in v Švicarsko, Francosko, Italijo, Belgijo, Angleško in Nemčijo. Posebni oddelek za promet jajc, perutnine, suhih sliv, češpljevega mezza i. t. d.

Kartonažna tovarna

na električni pogon, 60 montiranih strojev

Izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela hitro in solidno, posebno izdelovanje patentiranih lekarniških skatelj vsake vrste, farmacevtska kartonaža, mape za registrature i. t. d., i. t. d.

BENČINA & TOMEČ, prej Sliuza, Maribor, Mlinska ul. 28-30.

Eksportna hiša „LUNA“

MARIBOR, SLOMŠKOV TRG STEV. 11.

Samozastopstvo tovarne glasbil
LAZAR STERN, BLEISTADT, ČESKA.

Stalne skladišče akordeonov, ustnih harmonik, vijolin, citor, piolk, kitar, kakor vseh vrst strun in godbenih delov.

Radioaktivno termalno kopališče

TOPLICE PRI NOVEM MESTU

zdravi reumatizem, protin, neuralgijo, posledice zlomljenih kosti, ran in eksudate.

SEZONA OD 1. MAJJA DO 30. SEPTEMBRA.

Železniška postaja Straža-Toplice.
 Pojasnila daje ravnateljstvo.

LEPA VILA

V Ebeu št. 19, pošta Kočevska Reka v Jugoslaviji se prodaja takoj enonadstropna vila, pripravna za gostilno in obrt, ima 5 sob 2 kuhinji nekaj pohištva s kompl. posteljami, hlev, sadni vrt z dobrim sadjem, senjak, 2 senožeti, 2 njivi, 1 gozdič, dobra kapnica. Vprašati pri lastniku I. Grabner-ju, Celovec, Bahnhofstrasse 47 ali pri okr. gozdarju Ed. Dietz v Ebeu, pošta Kočevska-Reka pri katerem naj se kupci predogledom ogleda. — Posredovalci izključeni.

Dragan Vučković

pooblaščen borzni mešetar, ZAGREB, Sv. Duh 19.

Posreduje pri nakupu in prodaji državnih in vrednostnih papirjev izplačilih in čekih na zunanje trge in tujem denarju.
 Telefon: 6—69.
 Brzjavni naslov: Vučković, Zagreb.

POLNOGUMIJASTI OBROČI

za tovarne avtomobile

PNEVMATIKO

za kolesa in avtomobile

KOLESA

AVTOMOBILI

najceneje.

J. GOREC,
LJUBLJANA

Gosposvetska cesta 14.

Izšel je

ADRESAR
 za Slovenijo

1921

DRAGO BESELJAK, DRUG
 Ljubljana
 Cankarjevo nab. 5

Cena din 75,

po pošti din. 77.

po povzetju din. 80.

VRŠI, podgane, stenece, ščurki
 a vsa golazen mora poginuti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 12, za podgane K 16; za ščurke posebno močna vrsta K 20; tinktura za stenece K 15; uničevalec moljev K 10 in 20; prašek proti mršom K 10 in 20; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5—12; mazilo za uši pri živini 6—12; prašek za uši v obleki in perilu K 10 in 20; tinktura proti mršom na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin) Prašek proti mravljam K 10.
 Pošilja po po vzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39.
 Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Vzajemna posojilnica

(poprej Vzajemno podporno društvo)

V LJUBLJANI, KONGRESNI TRG 19,
 poleg nunske cerkve

obrestuje hranilne vloge po čistih

4%

Za hranilne vloge jamčijo člani z jamstveno **glavnico 3.000.000 K** ter **zakupi v znesku 600.000 K.**

Posojila na zemljišča, osební kredit (menice, tekoči račun), na zaznambo službenih prejemkov i. t. d.

Prodaja srečk državne razredne loterije.

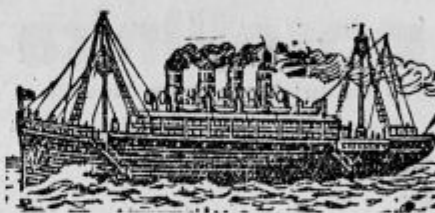

Zahtevanje cenik zasloni in poštnine pristo.

H. Suttner

Ljubljana 3,
Mestni trg 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna protokolirana tovarna ur v Sviči.

Cunard
Line

Veliki poštni parobrod

„CALABRIA“

odplove iz Trsta v New-York. Odhod iz Ljubljane dne 6., 7. in 8. junija. Potniki se imajo prijaviti v pisarni

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26

najkasneje do 8. junija t. l.

JOSIP JUG

LJUBLJANA, Rimska cesta 16

pleskar in ličar za stavbe in pohištvo

se priporoča sl. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev točna, cene zmerne. Za vsa izvršena dela jamči dve leti.

la splitski PORTLANDCEMENT

v pravih juta-vrečah ter ostali gradbeni material po nizkih cenah razpošilja promptno

„GRADIVO“, ZAGREB, Trenkova 6.

Telefon: 11—27. Brzojavi: „GRADIVO“.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu